

Beslut och föreskrifter samt fastställande av skötselplan för naturreservatet Misterhults skärgård i Oskarshamns kommun i Kalmar län

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 5 § miljöbalken (SFS 1998:808) och 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. (SFS 1998:1252) om ny geografisk avgränsning, nya föreskrifter samt fastställer ny skötselplan för det befintliga naturreservatet Misterhults skärgård. Reservatet avgränsas enligt bifogad karta, bilaga 1.

Uppgifter om naturreservatet

Namn:	Misterhults skärgård
Län:	Kalmar
Kommun:	Oskarshamn
Församling/socken:	Misterhult
Topografiska kartor:	6HNV, 6HSV
Ekonomiska kartor:	6H7a, 6H7b, 6H6a, 6H6b, 6H5a, 6H5b, 6H4a, 6H4b, 6H3a
Naturgeografisk region:	Sörmlands och norra Götalands skärgårdar
Kulturgeografisk region:	Östra Götalands Mellanbygder
Maringeografisk region:	Mellersta Östersjön
Fastigheter och ägarkategori:	Se sakägarförteckning, bilaga 3
Areal:	8 450,5 hektar
Landareal:	1 559,2 hektar
Förvaltare:	Länsstyrelsen

2013-12-03

511-2820-12

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara en förhållandevis orörd skärgård med de värdefulla livsmiljöerna grunda skyddade vikar, tångsamhällen, mjukbottnar, hårbottnar, kala små holmar och skär, naturskogsartad tallskog, ekdominerad ädellövskog, betad skog samt ängsmark med tillhörande naturvärdeskvaliteter i form av strukturer och funktioner samt en rik biologisk mångfald. Reservatet ska bidra till gynnsam bevarandestatus i den biogeografiska regionen för förekommande arter och habitat. Reservatet ska också bidra till att hotade, sällsynta och missgynnade arter bevaras och helst ökar för att långsiktigt kunna fortleva inom sitt naturliga utbredningsområde. Reservatet ska även bevara områdets karaktär av orördhet i skogs- och havsmiljö och dess ostörda och tysta prägel. Friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska, med undantag för inom fågelskyddsområden under tillträdesförbudstid, kunna bedrivas inom hela reservatet samtidigt som besökare ska kunna se och uppleva områdets typiska arter och livsmiljöer

Syftet uppnås i huvudsak genom fri utveckling av naturskogsartad tallskog, luckhuggning i betad skog, avveckling av gran i ädellövskog, frihuggning av vidkroniga ekar i ädellövskog, tallskog och betad skog, röjning av viktiga häckningsskär, slåtter av ängsmarker samt betesdrift i betad skog.

Skälen för beslutet

Naturreservatet Misterhults skärgård utgörs av en förhållandevis orörd skärgård med en mångfald av vattenbiotoper från grunda skyddade vikar till vind- och vågexponerade hårbottnar, kala små holmar och skär, naturskogsartad tallskog, ekdominerad ädellövskog, betad skog och ängsmarker. Inom reservatet finns närmare fyrahundra hektar nyckelbiotoper.

Området har varit naturreservat sedan 1967. Reservatet är Natura 2000-område med beteckningen SE0330045 samt ingår i riksintresse för naturvården (H2 Västerviks och Oskarshamns skärgårdar), friluftslivet (F2 norra Smålands skärgård, Västerviks och Oskarshamns kommuner) samt för yrkesfisket (28 Kvädö, Västerviks och Misterhults skärgårdar). Misterhults skärgård har i länets naturvårdsprogram bedömts ha naturvärdesklass 1 (högsta naturvärde).

Misterhults naturreservat bidrar till uppfyllande av de regionala delmålen för miljö-kvalitetsmålen Hav i balans samt levande kust och skärgård, Levande skogar och Ett rikt odlingslandskap.

Områdets värde kan påverkas negativt av olika exploateringsföretag, avverkningar och andra skogliga åtgärder samt upphörd hävd av naturbetes- och slåttermarker. Det behöver därför särskilt skyddas och vårdas.

Länssstyrelsen bedömer att det ur arronderingsskäl är motiverat att utesluta den mindre holmen Stora Långbåden med omgivande vattenområde, sammanlagt 6 hektar, ur

2013-12-03

511-2820-12

naturreservatet. Stora Långbåden är belägen som en enklav omkring 700 meter öster om själva reservatet i Öro Sankors salskyddsområde. Det generella strandskyddet samt salskyddsområdet bedöms i allt väsentligt ge Stora Långbåden ett fortsatt tillräckligt skydd. Vidare har Länsstyrelsen gjort bedömningen att det är motiverat att utesluta vattenområdet närmast Vinö ur naturreservatet. Tidigare följde reservatsgränsen strandlinjen varför Vinös bryggor och båthus, men inte själva ön, var belägna inom reservatet.

Naturreservatets östra gräns har justerats till att följa gränsen mellan enskilt och allmänt vatten. Gränserna för de fågelskyddsområden som angavs i reservatsbeslutet från 1967 överensstämde ställvis inte med den tidigare reservatsgränsen. Naturreservatets gräns har därför även justerats till att helt inkludera de fågelskyddsområden som tidigare delvis sträckte sig utanför reservatsgränsen. De smärre utvidgningarna av naturreservatet i dessa delar bidrar till uppfyllande av miljö kvalitetsmålet Hav i balans samt Levande kust och skärgård.

Ny kunskap har tillkommit om områdets naturvärden. Skogsvårdsstyrelsen utförde 2005 en nyckelbiotopsinventering varvid ett fyrtiotal värdefulla skogsområden upptäcktes inom reservatet. De marina värdena inventerades under 2006 och 2007, varvid omkring 85 % av områdets totala yta klassades som Natura 2000-habitat med marina naturtyper (inkluderande även en del landområden). Sedan 1990 övervakas fågelpopulationerna inom de ingående fågelskyddsområdena, vilket har gett mer kunskap om dessa arters utveckling i området.

Länsstyrelsen bedömer att förordnande om naturreservat är förenligt med mål, allmänna hänsynsregler och hushållningsbestämmelser enligt 1-4 kap. miljöbalken samt med den kommunala översiktsplan som gäller för området.

Länsstyrelsen har genomfört en intresseprövning enligt 7 kap. 25 § miljöbalken och finner att de föreskrifter som ska gälla för reservatet inte går längre än vad som krävs för att uppnå reservatets syften.

Med undantag för föreskrifterna A 26 och A 27, som endast gäller inom föreskriftsområde A, innebär ändringarna i reservatsbeslutet inga ytterligare inskränkningar i sakägares rätt som föranleder att fråga om intrångsersättning enligt 31 kap miljöbalken initieras.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att de föreslagna ordningsföreskrifterna enligt 7 kap 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser för allmänhetens friluftsliv att det saknas skäl att genomföra en konsekvensutredning av regelgivningen.

Reservatsföreskrifter

Med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken föreskriver Länsstyrelsen följande:

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet

Det är förbjudet att inom reservatet:

1. Uppföra ny byggnad eller anläggning annat än på Öro med intilliggande Husholmen, Stora Bergö, Bastholmen, Älö, Strupö eller Marsö.
2. Anlägga väg.
3. Uppföra mast, antenn, vindkraftverk eller liknande anordning.
4. Anordna upplag annat än tillfälligt för yrkesfiskets, jordbrukets eller skogsbrukets behov.
5. Uppföra stängsel, staket eller annan hägnad för annat än djurhållningens behov.
6. Ta bort eller skada stengärdesgård eller odlingsröse.
7. Nydika.
8. Odlar upp skogsmark, naturbetesmark eller slåttermark.
9. Använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel.
10. Plantera in eller sätta ut växt- eller djurart.
11. Framföra lågflygande luftfarkost eller landa med luftfarkost.
12. Bedriva fiske eller annan verksamhet med redskap som omlagrar eller på annat sätt skadar havsbotten eller växt- och djursamhällen inom vattenområdet.
13. Utföra någon form av prospektering av alger, sand, grus, olja, gas eller andra mineralfyndigheter.

Det är vidare förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

14. Uppföra ny byggnad eller anläggning eller utföra exteriör till- eller ombyggnad på befintlig byggnad eller anläggning på Öro med intilliggande Husholmen, Stora Bergö, Bastholmen, Älö, Strupö eller Marsö.
15. Anlägga hamn eller brygga eller anordna uppläggnings- eller förtöjningsplats för farkoster eller flytdockor.

2013-12-03

511-2820-12

16. På land eller i vatten bedriva någon form av täkt eller borra, spränga, gräva, schakta, utfylla, tippa, muddra eller utföra liknande ingrepp som kan ändra områdets topografi, yt- eller dräneringsförhållanden, bottnar eller vattenomsättning.
17. Släppa ut avloppsvatten, kylvatten, varmvatten eller tankspolvatten.
18. Anlägga luft- eller markledningsgata med därtill hörande ledning eller dra fram ledning eller rör i vattnet eller på bottnen.
19. Anlägga led, bro eller spång.
20. Föryngringsavverka.
21. Plantera eller så träd eller buskar.
22. Anlägga fiskodling eller odling av andra växt- eller djurarter i vattenområdet.
23. Utföra rensning av befintliga diken för att bibehålla vattnets djup eller läge.
24. Sätta upp tavla, skylt, plakat, affisch, konstföremål eller liknande anordning eller göra inskrift.
25. Använda området för tävlings- eller övningsändamål.

Inom **föreskriftsområde A** är det utöver vad som gäller enligt A 1-A 25 förbjudet att:

26. Avverka eller utföra skogsvårdsåtgärd.
27. Ta bort eller upparbeta dött träd eller vindfälle.

Föreskrifterna under A utgör inte hinder för yrkesutövning av personal vid räddningstjänst, polis- eller tullpersonal, personal vid kustbevakning, postpersonal, hemtjänstpersonal, sjukvårdspersonal eller veterinär eller i andra jämförliga, trängande fall.

Föreskrifterna under A utgör inte hinder för åtgärder som krävs för den försvarsanknutna verksamheten.

Föreskrifterna under A utgör inte hinder för farledshållning samt drift och underhåll av sjösäkerhetsanordningar.

Föreskrifterna under A utgör inte hinder för drift och underhåll av befintliga vägar.

Föreskrifterna under A utgör inte hinder för underhåll av befintliga ledningar samt underhållsröjning av befintliga ledningsgator.

Föreskrifterna A 2-4, A 7, A 9-10 samt A 16-25 gäller inte inom tomtmark, bytomter, hamnplaner samt annan mark och vattenområde i direkt anslutning till bebyggelsen.

2013-12-03

511-2820-12

Föreskriften A 6 utgör inte hinder för restaurering av stengärdesgårdar.

Föreskriften A 10 utgör inte hinder för stödutsättning av i området förekommande fiskart.

Föreskriften A 16 gäller inte vid underhåll eller anordnande av fasta fiskeredskap.

Utan hinder av föreskriften A 23 får befintliga diken som avvattnar hävdad äldre åkermark rensas för att bibehålla vattnets djup eller läge.

Utan hinder av föreskrifterna A 26-27 får träd som fallit ned över befintliga brukningsvägar, stigar, ledningsgator, stängsel, forn- och kulturlämningar, tomtmarker, åker-, betes- eller slåttermarker tas bort och flyttas tillbaka till lämplig plats i naturreservatet.

B. Förpliktelser enligt 7 kap. 6 § miljöbalken för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas:

1. Utmärkning av naturreservatets gränser enligt Naturvårdsverkets anvisningar.
2. Anordnande och underhåll av informationstavlor på Brändö, Örö, Gomättet, Älö, Uvholmen, Stora Vippholmen, Strupö, Istergås och Marsö, anordnande och underhåll av vandringsstigar med stättor vid stängselövergångar på Örö, Älö, Strupö och Marsö, uppförande och underhåll av toaletter på Brändö, Örö, Älö, Stora Vippholmen och Istergås, samt uppförande och underhåll av sopstall på Brändö, Gomättet, Älö, Uvholmen, Stora Vippholmen och Istergås.
3. Naturvårdande skötsel i form av betesdrift samt uppsättning och underhåll av stängsel i betesmarker och skogsbeten samt slåtter av ängsmarker. Naturvårdande skötsel inom föreskriftsområde A i form av avverkning eller ringbarkning av yngre gran och skapande av död ved i lövträdsrik blandskog, frihuggning av vidkroniga och äldre ädellövträd i ädellövskog, tallskog samt skogsbeten.
4. Genomförande av undersökningar av djur- och växtarter samt mark- och vattenförhållanden.
5. Skyddsåtgärder mot invasiva arter eller skadeorganismer som kan hota syftet med reservatet exempelvis vid massangrepp av insekter eller svampar som kan orsaka omfattande träddöd eller vid etablering av invasiva arter i vattenmiljöer.
6. I det fall att det vid kontakt med jakträttsinnehavaren visar sig att denne inte har möjlighet att utföra nödvändig jakt på predator (t.ex. mink) som väsentligt stör fågellivet, har Länssstyrelsen rätt att uppdra åt annan att utföra uppdraget.

2013-12-03

511-2820-12

C. Ordningsföreskrifter för allmänheten enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas i reservatet samt om ordningen i övrigt inom reservatet

Det är förbjudet att inom reservatet:

1. Under tiden 1 april till 10 juli inom områden markerade med röd raster på bifogad beslutskarta, bilaga 1, uppehålla sig på eller färdas på närmare avstånd än 100 meter från öar och skär.
2. Framföra motordrivet fordon inom landområden.
3. Framföra motorbåt eller annan motordriven farkost med högre hastighet än 10 knop utanför allmän farled.
4. Framföra svävare, hydrokopter eller liknande farkost annat än längs markerade farledssträckningar.
5. Framföra vattenskoter eller liknande farkost annat än utmed mittlinjen av markerad farledssträckning för allmän farled nr 304.
6. Åka vattenskidor.
7. Tälta mer än högst ett dygn på samma ställe.
8. Förtöja eller ankra båt mer än högst ett dygn på samma ställe.
9. Släppa ut toalettavfall från fritidsbåt.
10. Framföra lågflygande luftfarkost eller landa med luftfarkost.
11. Klättra i boträd, uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt, eller på annat sätt medvetet skada eller störa djurlivet.
12. Medföra okopplad hund eller annat lösgående sällskapsdjur.
13. Göra upp eld annat än i medhavd grill eller friluftskök.
14. Plocka eller skada vedsvampar, mossor eller lavar.
15. Gräva eller dra upp kärlväxter.
16. Skada eller ta bort växande eller döda träd, stubbar, bark, grenar, buskar eller ris.

Det är förbjudet att utan Länssstyrelsens tillstånd:

17. Sätta ut fällor för insamling av insekter.

2013-12-03

511-2820-12

Det är förbjudet att utan samråd med Länssstyrelsen:

18. I fält utföra undersökning av eller forskning om djur- och växtarter samt av mark- eller vattenförhållanden.

Föreskrifterna under C utgör inte hinder för yrkesutövning av personal vid räddningstjänst, polis- eller tullpersonal, personal vid kustbevakning, sjukvårdspersonal eller veterinär eller i andra jämförliga, trängande fall.

Föreskrifterna under C utgör inte hinder för åtgärder som krävs för den försvarsanknutna verksamheten.

Föreskrifterna under C utgör inte hinder för farledshållning samt drift och underhåll av sjösäkerhetsanordningar.

Föreskrifterna under C utgör inte hinder för underhåll av befintliga ledningar samt underhållsröjning av befintliga ledningsgator.

Föreskriften C 1 gäller inte markägaren eller dennes anställda i samband med yrkesutövning, skötsel eller tillsyn av fastigheten eller i samband med husbehovsfiske. Förbudet gäller inte heller statlig eller kommunal tjänsteman i tjänsteärende samt yrkesfiskare under yrkesutövning. Förbudet utgör inte heller hinder för åretruntboende i skärgården att färdas längs leder som använts av hävd.

Föreskrifterna under C 2-4 gäller inte vid nyttotrafik för boende inom reservatet.

Föreskrifterna under C 2-4, C 7-8 samt C 11-17 gäller inte ägare eller innehavare av särskild rätt till fastighet eller innehavare av annan rättighet. Inom föreskriftsområde A gäller dock föreskrifterna C 13-17 även ägare eller innehavare av särskild rätt till fastighet eller innehavare av annan rättighet.

Föreskriften C 7 gäller inte inom tomtmark eller annan mark i direkt anslutning till bebyggelsen efter inhämtat tillstånd från markägare eller innehavare av särskild rätt till aktuell fastighet.

Föreskriften C 8 gäller inte när väderförhållandena ej medger fortsatt färd. Föreskriften C 8 gäller inte heller befintliga bryggor eller vattenområde i anslutning till bebyggelse efter inhämtat tillstånd från fastighetsägare eller innehavare av särskild rätt till aktuell fastighet.

Föreskriften C 11 gäller inte vid fiske eller vid utövande av jakt enligt gällande jaktvårdslagstiftning.

Artobservationer av rödlistade arter från sådan verksamhet som bedrivs enligt C 17-18 ska dokumenteras och rapporteras via www.artportalen.se alternativt till Länssstyrelsen.

Föreskrifterna i A och C ska inte utgöra hinder för förvaltaren att utföra eller låta utföra de åtgärder som erfordras för att uppnå reservatets syfte och som framgår av föreskrifterna B 1 – 6 ovan.

Upplysningar

Intäkter från eventuellt utfallande gagnvirke i samband med naturvårdsåtgärder som utförs med stöd av föreskrifter, tillfaller staten i enlighet med träffad överenskommelse mellan staten och markägaren.

Länssstyrelsen vill erinra om att föreskrifterna A 1 och A 15 syftar till att bystrukturer med i huvudsak samlad bebyggelse samt lokal färgsättning och byggnadstradition ska bibehållas.

Länssstyrelsen vill erinra om att även andra lagar, förordningar och föreskrifter än reservatsföreskrifterna gäller för området. Av särskild betydelse för syftena med reservatet är:

- 7 kap 28a-b §§ miljöbalken med krav på tillstånd för att bedriva verksamhet eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturmiljön i ett Natura 2000-område.
- 2 kap miljöbalken som innehåller allmänna hänsynsregler med krav på verksamhetsutövare att tillämpa försiktighet för att skydda människors hälsa och miljön mot skada eller olägenhet.
- 9 kap miljöbalken enligt vilken tillstånd eller anmälan krävs för miljöfarlig verksamhet.
- 11 kap miljöbalken enligt vilken tillstånd krävs till muddring eller annan vattenverksamhet.
- 29 kap 7 § miljöbalken som behandlar nedskräpning.
- 2 kap kulturminneslagen som behandlar fasta fornlämningar.
- 1 kap sjötrafikförordningen enligt vilken sjötrafikanter ska visa gott sjömanskap.
- 3 § förordningen om användning av vattenskoter.
- 5 kap 4 § i Fiskeriverkets föreskrifter om fiske i Skagerrak, Kattegatt och Östersjön enligt vilken det vid fiske med handredskap under varje dygn får fångas och behållas sammanlagt högst tre gäddor per fiskare. Vid sådant fiske får inte gäddor behållas vars längd understiger 40 cm eller överstiger 75 cm.

Fastställande av skötselplan

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länssstyrelsen bifogad skötselplan. Förvaltare av naturreservatet är Länssstyrelsen i Kalmar län.

Ärendets beredning

Naturreservatet Misterhults norra skärgård avsattes 1967 med syftet att ”skydda denna särpräglade naturmiljö från sådan mänsklig påverkan, som kan förändra dess karaktär. Dessutom avses att genom röjning och andra positiva åtgärder bevara landskapsbilden i

2013-12-03

511-2820-12

den form den här föreligger. De intressen, som genom reservatsbildningen skall tillgodoses, är främst den naturvetenskapliga forskningen och allmänhetens rekreatjonsbehov.” Ärendet initierades 2006 av Länssstyrelsen i samband med att naturreservatet var i stort behov av en ny skötselplan. Behov av modernisering av reservatsbeslutet enligt miljöbalken befanns då föreligga.

Vid en nyckelbiotopsinventering som presenterades för Länssstyrelsen 2006 av skogsvårdsstyrelsen upptäcktes ett fyrtiotal nyckelbiotoper inom reservatet. För långsiktigt skydd av dessa värdefulla skogsavsnitt behövde de undantas från skogsbruksåtgärder i reservatsföreskrifterna och diskussioner om marklösen tas upp med markägarna.

I regeringens regleringsbrev för 2006 fick kustlänsstyrelserna i uppdrag att kartlägga de mest skyddsvärda marina områdena och inrätta marina naturreservat. Det fanns även möjlighet att vid revideringar ge befintliga naturreservat marin status. För att ett naturreservat ska anses som ett marint naturreservat ska reservatsbeslutet innehålla marint anpassade föreskrifter och de marina miljöerna finnas med i reservatets syfte. Reservatets skötselplan ska innehålla minst ett marint skötselområde med marina bevarandemål, och behandla uppföljning och tillsyn. Då Misterhults skärgård är ett av Kalmar läns mest skyddsvärda marina områden uppfyller naturreservatet kraven för marint skydd.

Länssstyrelsen har under 2007-2010 utrett områdets naturvärden, skyddsbehov och avgränsning. Ett förslag till beslut och skötselplan har utarbetats.

Lantmäteriet har utfört en fastighetsrättslig utredning och upprättat sakägarförteckning.

En informationsträff riktad till markägare med nyckelbiotoper i Misterhults skärgård hölls den 31 maj 2006. Skriftlig information om områdets naturvärden och allmän information om områdets naturvärden har översänts per post.

Värderingsbyrån har på uppdrag av Länssstyrelsen genomfört värdering av fastigheterna. Sölscher Lantmäterikonsult har sedan förhandlat med berörda markägare. Länssstyrelsen har vid beslutsdatum träffat uppgörelse om intrångsersättning med 14 av 35 fastighetsägare vars fastigheter innehåller skogsmiljöer med höga naturvärden.

Sakägare har med stöd av 24 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken förelagts att yttra sig över förslaget.

Förslaget till beslut och skötselplan har remitterats till kommunen, Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Fiskeriverket, Sjöfartsverket, Sveriges geologiska undersökning, Lantmäterimyndigheten i Kalmar län, Skogsstyrelsen, Försvarmakten, Kustbevakningen, Eon Sverige AB, Telia Sonera, Döderhults naturskyddsförening, Östra Smålands ornitologiska förening, Smålands flora, Oskarshamnsbygdens fågelklubb, Biologiska sällskapet i Oskarshamn, Föreningen SydostEntomologerna, Pro Natura, Tommy Larsson, Arne Schönbeck, Smålandskustens skärgårdsförening, Misterhults hembygdsförening, Misterhultsföretagarna, Kustlandet, Kustupplevelser, Oskarshamns Kanotklubb, Oskarshamns Segelsällskap, Svenska Kryssarklubben, M/S Blanka samt Jägarförbundet.

2013-12-03

511-2820-12

Yttranden från sakägare och remissinstanser finns sammanfattade och kommenterade i bilaga 3.

Överklagande

Detta beslut kan överklagas hos Regeringen, miljödepartementet, se bilaga 4.

Upplysning om ersättningstalan

Sakägare som ännu inte träffat överenskommelse om ersättning eller inlösen kan väcka talan mot staten i Miljödomstolen för att domstolen ska avgöra frågan om ersättning. Ansökan om ersättningstalan måste lämnas inom ett år efter att reservatsbeslutet vunnit laga kraft, i annat fall förlorar sakägare rätten till ersättning. Ansökan skall ställas till Mark- och miljödomstolen i Växjö.

Kungörelse

Beslutet ska kungöras i länets författningssamling. Föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken träder i kraft den dag som framgår av kungörelsen.

Kungörelse ska införas i ortstidning. Delgivning anses ha skett den dag kungörelsen var införd i ortstidning.

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Stefan Carlsson. Vid den slutliga handläggningen av ärendet har även avdelningschefen för miljö- och naturavdelningen Karin Bergman, enhetschefen för naturskyddsenheten Anders Kjellberg, enhetschefen för naturvårdsenheten Åsa Johansson, antikvarie Ulla Ekberg, kulturmiljöhandläggare Per Lindgård, naturvårdshandläggare Anna Lindberg, naturskyddshandläggare Roland Persson samt naturskyddshandläggare Patrick Isendahl deltagit, den sistnämnde föredragande.

Stefan Carlsson

Patrick Isendahl

Bilagor

- 1.1 Översiktlig beslutskarta, skala 1:50 000
- 1.2-5 Beslutskartor, skala 1:20 000
- 1.6 Beslutskarta, detalj Örö, skala 1:5 000
- 1.7 Beslutskarta, detalj Marsö, skala 1:5 000
- 2. Sakägarförteckning
- 3. Sammanställning av remissyttranden
- 4. Hur man överklagar
- 5. Skötselplan
- 5.1-4 Skötselplankartor

2013-12-03

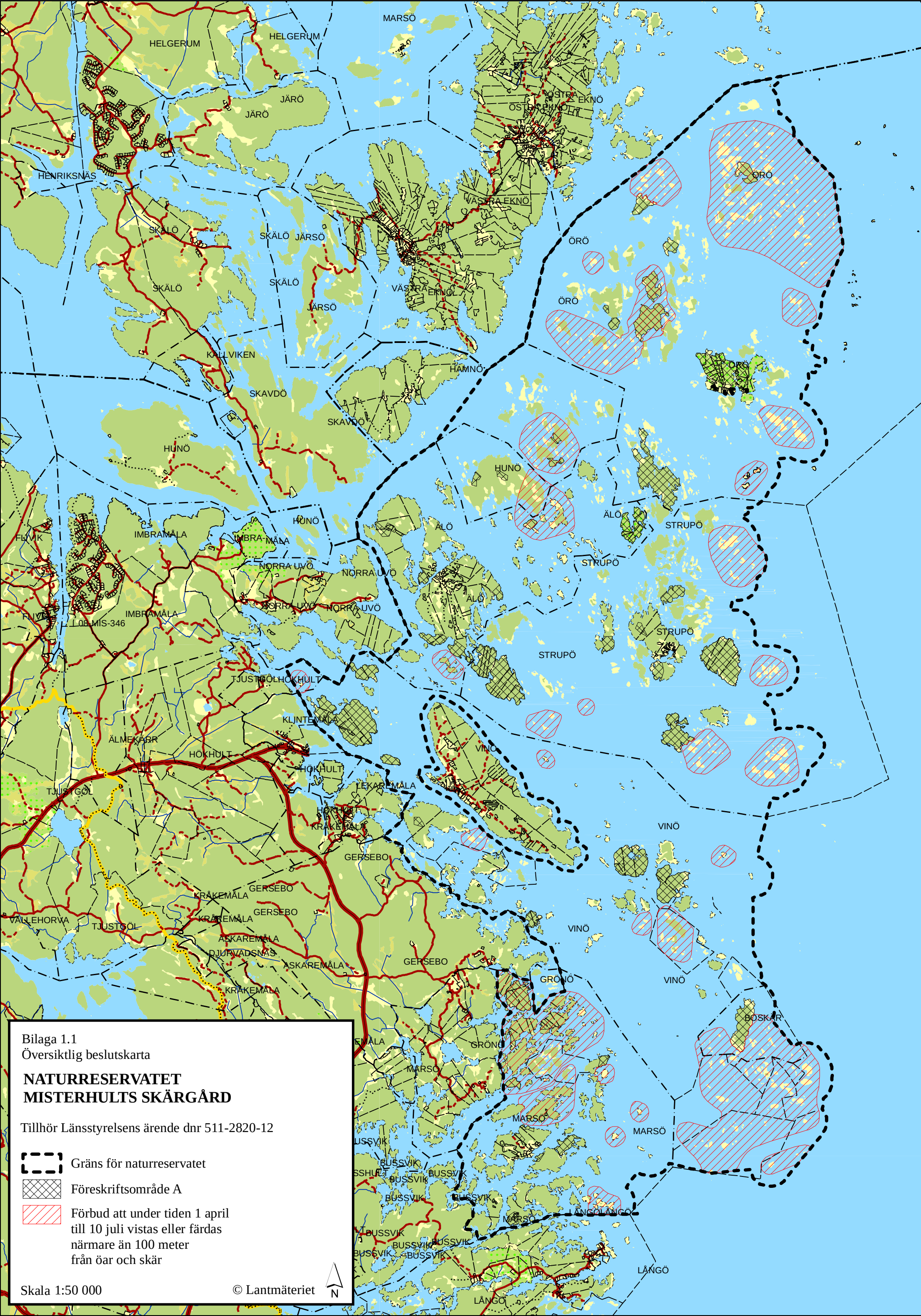
511-2820-12

Sändlista

Sakägare

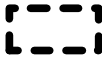
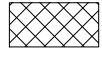
Se sakägarförteckning, bilaga 2

Övriga

Bilaga 1.1
Översiktlig beslutskarta
**NATURRESERVATET
MISTERHULTS SKÄRGÅRD**

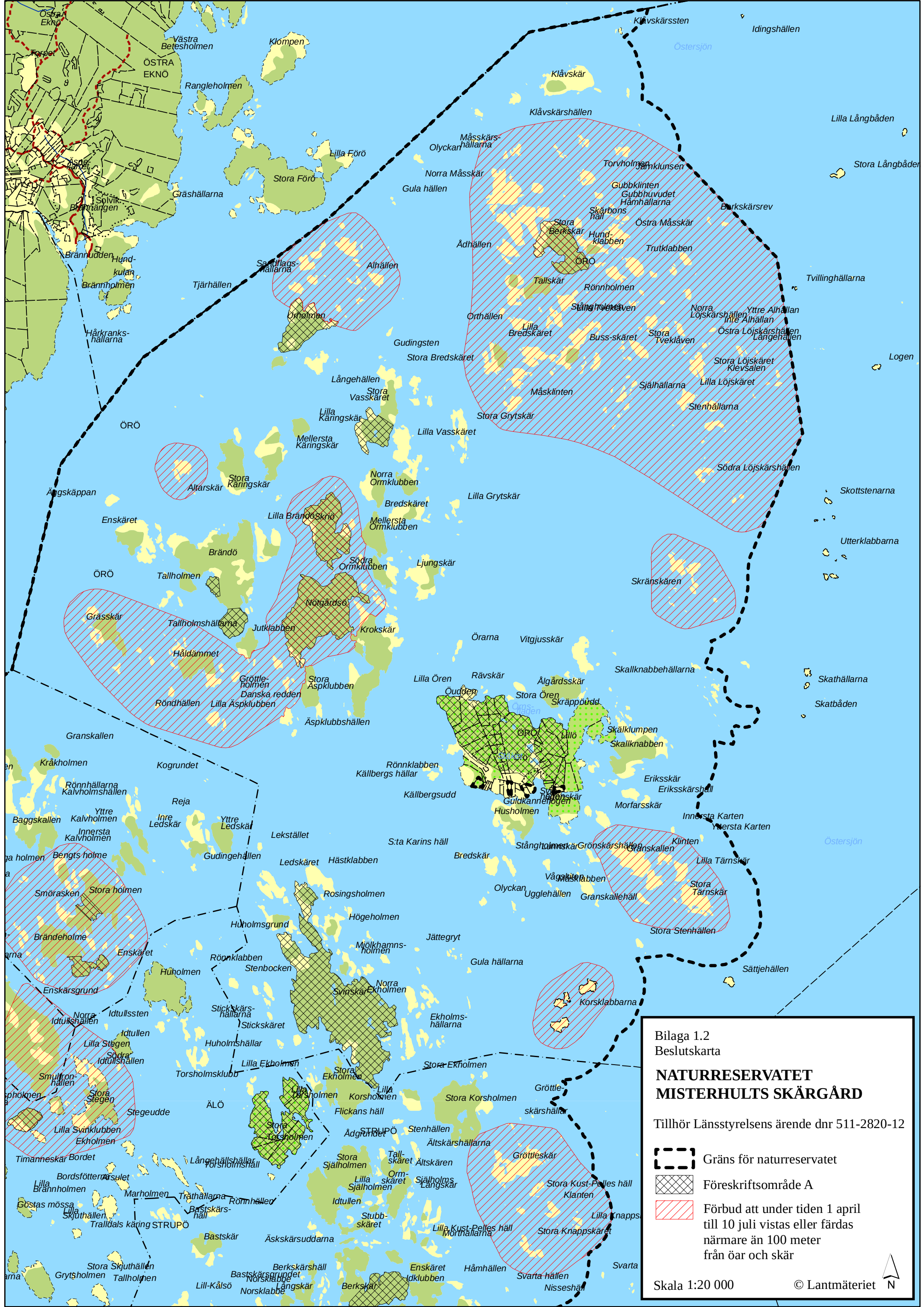
Tillhör Länsstyrelsens ärende dnr 511-2820-12

- Gräns för naturreservatet
- Föreskriftsområde A
- Förbud att under tiden 1 april till 10 juli vistas eller färdas närmare än 100 meter från öar och skär

Skala 1:50 000

© Lantmäteriet

Bilaga 1.2

Beslutskarta

NATURRESERVATET

MISTERHULTS SKÄRGÅRD

Tillhör Länsstyrelsens ärende dnr 511-2820-12

Gräns för naturreservatet

Föreskriftsområde A

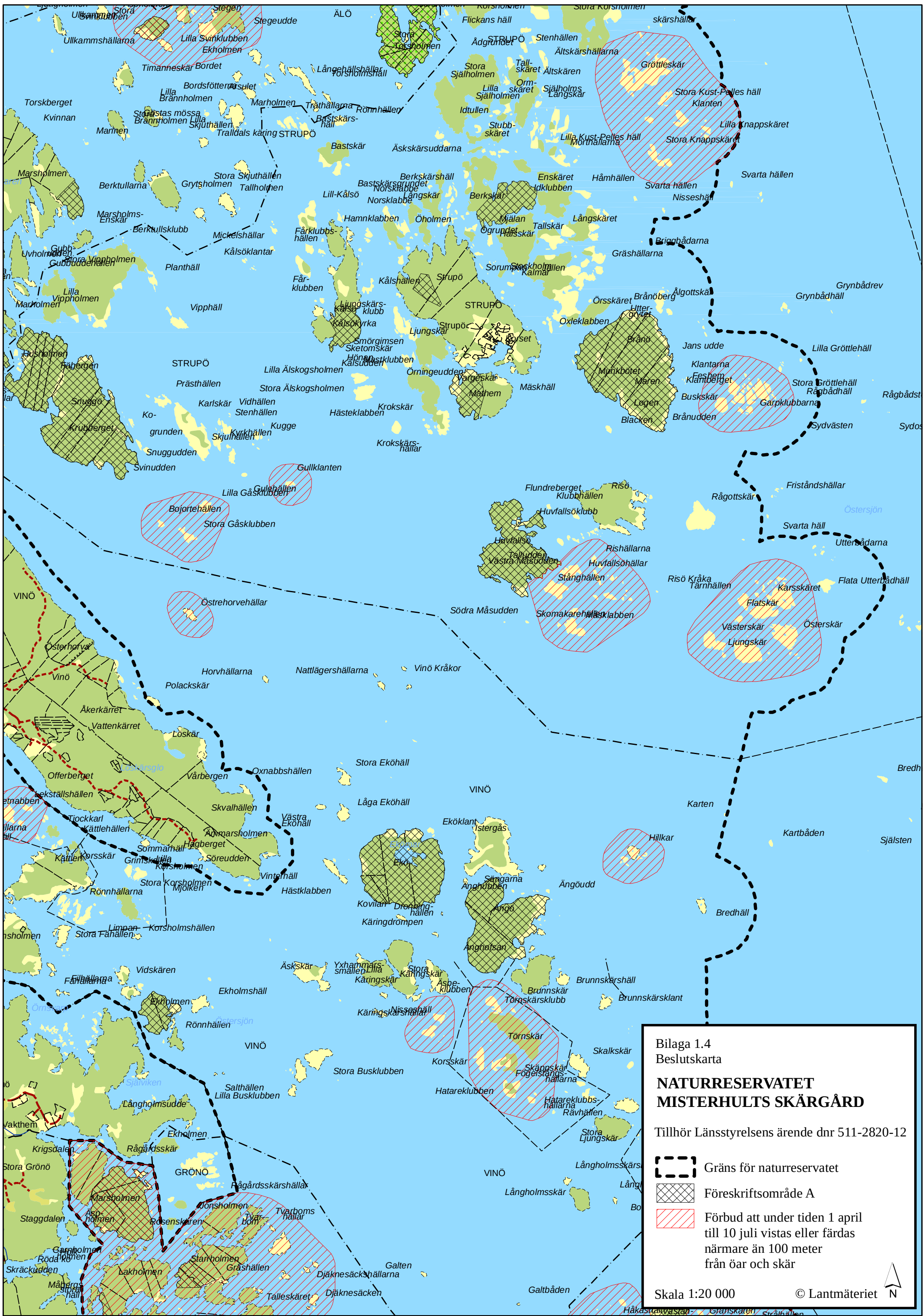
Förbud att under tiden 1 april till 10 juli vistas eller färdas närmare än 100 meter från öar och skär

Skala 1:20 000

© Lantmäteriet

N

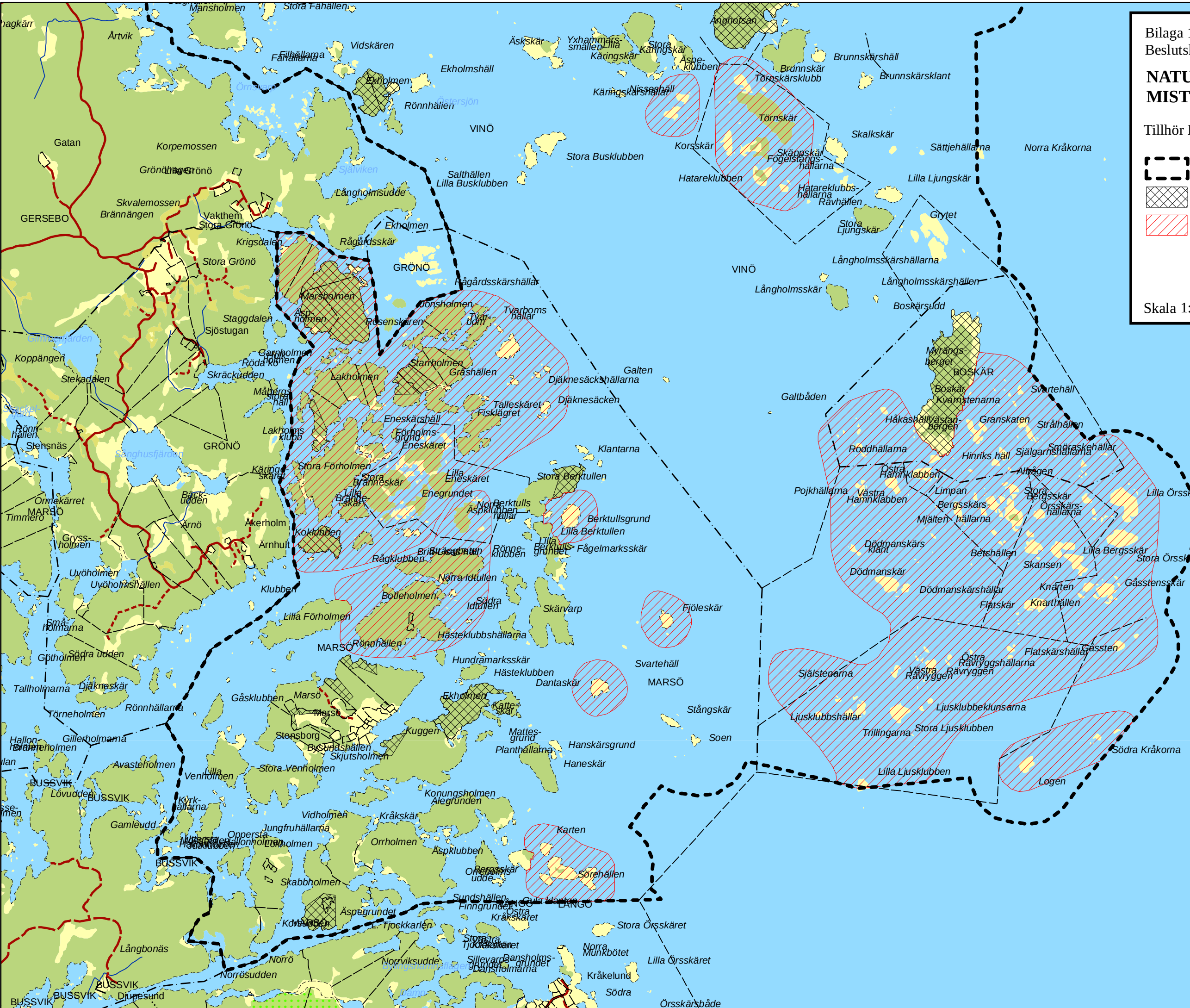

NATURRESERVATET MISTERHULTS SKÄRGÅRD

Tillhör Länsstyrelsens ärende dnr 511-2820-12

- Gräns för naturreservatet
- Föreskriftsområde A
- Förbud att under tiden 1 april till 10 juli vistas eller färdas närmare än 100 meter från öar och skär

Bilaga 1.7

Beslutskarta, detalj Marsö

NATURRESERVATET MISTERHULTS SKÄRGÅRD

Tillhör Länsstyrelsens ärende dnr 511-2820-12

Gräns för naturreservatet

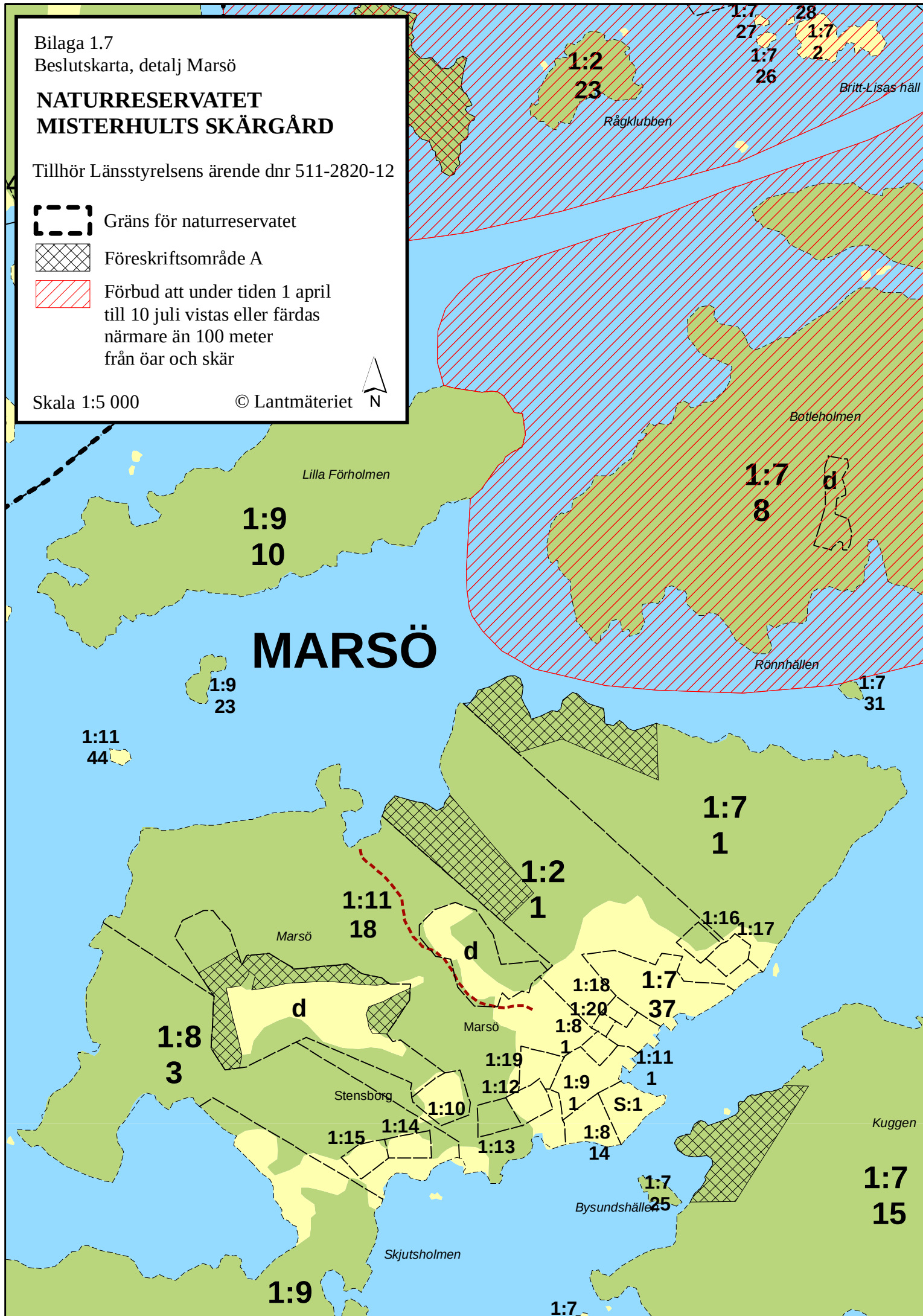
Föreskriftsområde A

Förbud att under tiden 1 april
till 10 juli vistas eller färdas
närmare än 100 meter
från öar och skär

Skala 1:5 000

© Lantmäteriet

SAKÄGARFÖRTECKNING FÖR NATURRESERVATET MISTERHULTS SKÄRGÅRD

Fastigheter	Ägare	Andel, ägande	Anmärkning
Boskär 1:1		andel 1/16, lagfaren ägare andel 1/16, lagfaren ägare andel 1/8, lagfaren ägare andel 1/8, lagfaren ägare andel 1/12, lagfaren ägare	
Hamnö s			Se 1:2, 1:4-5
Hamnö 1:2		andel 3/4, lagfaren ägare andel 1/4, lagfaren ägare	
Hamnö 1:4		andel 1/6, lagfaren ägare andel 2/9, lagfaren ägare andel 1/4, lagfaren ägare	

2013-12-03

511-2820-12

		andel 1/6, lagfaren ägare andel 7/36, lagfaren ägare	
Hamnö 1:5		lagfaren ägare	
Hunö 1:2		andel 1/2, lagfaren ägare andel 1/6, lagfaren ägare andel 1/6, lagfaren ägare andel 1/6, lagfaren ägare	
Marsö 1:2		andel 1/2, lagfaren ägare andel 1/2, lagfaren ägare	
Marsö 1:7		lagfaren ägare	
Marsö 1:8		lagfaren ägare	
Marsö 1:9		andel 1/2, lagfaren ägare andel 1/2, lagfaren ägare	

Marsö 1:10		andel 1/2, lagfaren ägare andel 1/2, lagfaren ägare	Landningsplats för båt och väg.
Marsö 1:11		andel 1/4, lagfaren ägare andel 1/4, lagfaren ägare andel 1/4, lagfaren ägare andel 1/4, lagfaren ägare	
Marsö 1:12		andel 1/2, lagfaren ägare andel 1/2, lagfaren ägare	Landningsplats för båt och väg m m.
Marsö 1:13		lagfaren ägare	Landningsplats för båt och väg.
Marsö 1:14		lagfaren ägare	Landningsplats för båt och väg.
Marsö 1:15		andel 1/2, lagfaren ägare andel 1/2, lagfaren ägare	Landningsplats för båt och väg.
Marsö 1:16 och 1:17		andel 1/2, lagfaren ägare andel 1/2, lagfaren ägare	Landningsplats för båt och väg.

Marsö 1:18		lagfaren ägare	Landningsplats för båt och väg m m.
Marsö 1:19		andel 1/2, lagfaren ägare andel 1/2, lagfaren ägare	Landningsplats för båt och väg m m.
Marsö 1:20		andel 1/2, lagfaren ägare andel 1/2, lagfaren ägare	Landningsplats för båt och väg.
Marsö s:1			Se 1:2, 1:7-9, 1:11
Strupö 1:2		andel 1/6, lagfaren ägare andel 1/6, lagfaren ägare andel 2/3, lagfaren ägare	
Strupö 1:3		andel 1/4, lagfaren ägare andel 1/4, lagfaren ägare andel 1/4, lagfaren ägare andel 1/4, lagfaren ägare	
Strupö 1:4		andel 1/2, lagfaren ägare	
		andel 1/2, lagfaren ägare -	

Strupö 1:5		andel 1/2, lagfaren ägare andel 139/1440, lagfaren ägare andel 139/1440, lagfaren ägare andel 139/1440, lagfaren ägare andel 101/960, lagfaren ägare andel 101/960, lagfaren ägare	
Strupö 1:6		andel 1/3, lagfaren ägare andel 1/3, lagfaren ägare andel 1/3, lagfaren ägare	Avtalsservitut. Div. servitut.
Strupö 1:7		lagfaren ägare	Div. servitut.
Strupö 1:8		lagfaren ägare	Div. servitut.
Strupö 1:9		lagfaren ägare	Div. servitut.
Strupö 1:10		lagfaren ägare	Båtplats och gångvägar.
Strupö 1:11		lagfaren ägare	Div. servitut.

Strupö 1:12		andel 1/2, lagfaren ägare andel 1/2, lagfaren ägare	Div. servitut.
Strupö 1:13		lagfaren ägare	Div. servitut.
Strupö 1:14		andel 1/3, lagfaren ägare andel 1/3, lagfaren ägare andel 1/3, lagfaren ägare	Div. servitut.
Strupö 1:15		lagfaren ägare	
Strupö 1:16		lagfaren ägare	
Strupö 1:17		andel 1/3, lagfaren ägare andel 1/3, lagfaren ägare andel 1/3, lagfaren ägare	
Strupö 1:18		lagfaren ägare	
Strupö 1:19		lagfaren ägare	
Strupö 1:20		andel 1/2 lagfaren ägare	

		andel 1/2 lagfaren ägare	
Strupö 1:21		andel 1/2, lagfaren ägare andel 1/2, lagfaren ägare	
Strupö 1:22		lagfaren ägare	
Strupö s:1			Se 1:2-1:5
Strupö s:2			Se 1:2-1:5
Vinö 1:6		lagfaren ägare	
Vinö 1:7		taxerad ägare	
Vinö 1:8		andel 1/2, lagfaren ägare andel 1/2, lagfaren ägare	
Vinö 1:9		lagfaren ägare	
Vinö 1:10		andel 2/3, lagfaren ägare	
		andel 1/3, lagfaren ägare	
Vinö 1:11		andel 1/2, lagfaren ägare	
		andel 1/2, lagfaren ägare	
Vinö 1:23		lagfaren ägare	Sannolikt båtplats och gångväg.

Vinö 1:27		andel 1/2, lagfaren ägare andel 1/2, lagfaren ägare	
Vinö 1:28		lagfaren ägare	
Vinö 1:29		lagfaren ägare	
Vinö s:2			Se 1:10 och 1:11
Vinö s:3			Se 1:10 och 1:11
Älö 1:5		andel 3/10, lagfaren ägare andel 3/10, lagfaren ägare andel 2/5, lagfaren ägare	
Älö 1:6		andel 1/2, lagfaren ägare andel 1/2, lagfaren ägare	
Älö 1:7		lagfaren ägare	
Älö 1:8		lagfaren ägare	
Älö 1:9		andel 1/2, lagfaren ägare andel 1/2, lagfaren ägare	

Älö 1:10		lagfaren ägare	
Älö 1:11		andel 1/3, lagfaren ägare andel 1/6, lagfaren ägare andel 1/6, lagfaren ägare andel 1/3, lagfaren ägare	Landningsplats för båt m m.
Älö 1:12		lagfaren ägare	
Älö 1:13		lagfaren ägare	Avtalsservitut. Brygga, båtplats och gångväg.
Älö 1:14		lagfaren ägare	Avtalsservitut. Väg.
Älö 1:15		lagfaren ägare	Avtalsservitut. Väg och båtplats.
Älö 1:16		andel 1/2, lagfaren ägare andel 1/2, lagfaren ägare	Väg och båtplats.
Älö 1:17		andel 1/2, lagfaren ägare andel 1/2, lagfaren ägare	Avtalsservitut. Båtplats och väg.
Älö 1:18		andel 1/2, lagfaren ägare	Avtalsservitut. Båtbrygga och väg.

2013-12-03

511-2820-12

		andel 1/2, lagfaren ägare	
Älö 1:19		lagfaren ägare	Avtalsservitut. Båtbrygga och väg.
Älö 1:20		andel 1/3, lagfaren ägare andel 1/3, lagfaren ägare andel 1/3, lagfaren ägare	Båtbryggor och väg.
Älö 1:21		lagfaren ägare	Avtalsservitut. Båtplats och väg.
Älö 1:22		lagfaren ägare	Avtalsservitut. Båtplats och väg.
Älö 1:23		andel 1/2, lagfaren ägare andel 1/2, lagfaren ägare	Avtalsservitut. Brygga och väg.
Älö 1:24		lagfaren ägare	
Älö 1:25		andel 1/2, lagfaren ägare andel 1/2, lagfaren ägare	Avtalsservitut. Båtplats.
Älö 1:26		lagfaren ägare	Brygga, båtplats och gångväg.
Älö 1:27		andel 1/6, lagfaren ägare	

2013-12-03

511-2820-12

		andel 1/6, lagfaren ägare	
		andel 1/3, lagfaren ägare	
		andel 1/3, lagfaren ägare	
Älö s:1			Se 1:5 och 1:8-10.
Älö Ga:1			Se 1:13, 1:20 och 1:26.
Älö Ga:2			Se 1:13 och 1:26.
Örö 1:2		andel 1/8, lagfaren ägare	
		andel 1/20, lagfaren ägare	Anm: ny ägare 13/23581
		andel 1/8, lagfaren ägare	
		andel 1/20, lagfaren ägare	
		andel 1/40, lagfaren ägare	
		andel 9/20, lagfaren ägare	Akt nr 11/24249
		andel 3/20, lagfaren ägare	
		andel 1/40, lagfaren ägare	
			Anm: vilande Akt nr 13/23581

Örö 1:5 och 1:6		andel 1/2, lagfaren ägare andel 1/2, lagfaren ägare	
Örö 1:7		andel 1/2, lagfaren ägare andel 1/2, lagfaren ägare	Väg, brygga, båthus m m.
Örö 1:8		lagfaren ägare	Väg, brygga, båthus m.m.
Örö 1:9		lagfaren ägare	Väg, gångväg, vatten och grund m m. Anm: Förbehåll om överl. 98/5782
Örö 1:10		andel 1/3, lagfaren ägare andel 1/3, lagfaren ägare andel 1/3, lagfaren ägare	Vatten och grund m m.
Örö 1:11		lagfaren ägare	Vatten och grund m m.
Örö 1:12		lagfaren ägare	Landningsplats för båt m m.
Örö 1:13		andel 1/2, lagfaren ägare andel 1/2, lagfaren ägare	

Örö 1:14		lagfaren ägare	
Örö 1:16		lagfaren ägare	Brygga, vattentäkt, väg m m.
Örö 1:17		andel 1/3 lagfaren ägare andel 1/3 lagfaren ägare andel 1/3 lagfaren ägare	
Örö 1:18		lagfaren ägare	Brygga, vattentäkt, väg m m.
Örö 1:19		lagfaren ägare	Brygga, vattentäkt, väg m m.
Örö 1:20		lagfaren ägare	Båtplats och väg.
Örö 1:21		andel 1/2, lagfaren ägare andel 1/4, lagfaren ägare andel 1/4, lagfaren ägare	
Örö s:1			Se 1:2, 1:13-14, 1:16 och 1:21

Sammanställning av remissyttranden angående förslag till nytt beslut och ny skötselplan för naturreservatet Misterhults skärgård, Oskarshamns kommun

Sakägare har med stöd av 24 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken förelagts att yttra sig över förslaget. Synpunkter har inkommit från Hans Ahlinder, Caritha Fridell, Per Fridell, Aina Ivansson, Jörgen Ivansson, Alvar Karlsson, Cecilia Ohlsson, Mariana Ohlsson, Mats Ohlsson, Ulf Ohlsson, Bert och Karen-Margethe Ekman, Åsa och Roger Svedberg, Carl-Gustaf Thornström, Kent Ossiansson, Sten Bergström, Stina Norberg, Göran Jakobsson, Lars Jakobsson, Bert Ahlin, Håkan Olsson, Per-Olof Olsson, Bjarne Lindén, Febe Lindén, Thomas Hybinette, Ove Sundström, Tommy Jakobsson och Tord Ahlin.

Caritha Fridell, Per Fridell, Aina Ivansson, Jörgen Ivansson, Alvar Karlsson, Cecilia Ohlsson, Mariana Ohlsson, Mats Ohlsson och Ulf Ohlsson ansåg i gemensamt yttrande bland annat att förutom föreskrifterna A 26-27 som behandlar nyckelbiotoperna, innebär det nya beslutet även ytterligare inskränkningar i sakägares rätt vilket ska föranleda intrångsersättning. Länsstyrelsen är dock av den uppfattningen att, med undantag för föreskrifterna A 26 och A 27, innebär ändringarna i reservatsbeslutet inga ytterligare inskränkningar i sakägares rätt som föranleder att fråga om intrångsersättning enligt 31 kap miljöbalken initieras. Länsstyrelsen menar även att de nya föreskrifterna i flera fall är anpassningar till annan lagstiftning som tillkommit sedan det gamla reservatsbeslutet och i flera fall innebär lättnader. Tillståndspliktiga föreskrifter föranleder inte heller intrångsersättning.

Fastighetsägarna menar vidare, liksom Strupö Byalag, att i första hand ska kommersiellt utnyttjande av allemansrätten vara förbjudet inom reservatet och i andra hand ska skriftlig överenskommelse krävas med mark- eller fiskevattensägaren. Stina Norberg menar bl. a. att både Länsstyrelse och markägare ska kontaktas innan kommersiellt utnyttjande av allemansrätten sker. Länsstyrelsens kommentar är att enligt reservatets syfte ska friluftsliv som grundar sig på allemansrätten kunna bedrivas inom hela reservatet med undantag för inom fågelskyddsområden under viss tid. Samtidigt som kommersiellt utnyttjande kan ge ökad tillgänglighet till annars svårtillgänglig natur, kan ett utbrett kommersiellt utnyttjande av allemansrätten även ha negativ effekt på naturen och innebära skada eller olägenhet för markägaren. Dock innebär de allmänna hänsynsreglerna i Miljöbalkens kap. 2 krav på verksamhetsutövare att tillämpa försiktighet för att undvika skada på naturmiljön. Om verksamheten riskerar att ändra naturmiljön krävs samråd med Länsstyrelsen. En verksamhetsutövare får heller inte nyttja marken eller vattnet så att skada eller olägenhet uppstår för fastighetsägaren. Om hänsynsreglerna inte efterlevs kan Länsstyrelsen ingripa med förelägganden eller förbud.

Stina Norberg samt Bert och Karen-Margrethe Ekman anser bland annat att Älö och Bastholmen bör uteslutas ur reservatet. Länsstyrelsen anser det dock angeläget att behålla dessa bebyggda öar i reservatet. Då Misterhults skärgård är en av de minst exploaterade skärgårdarna i landet, har den typiska skärgårdsbebyggelsen med byggnader från flera olika tidsepoker kunnat bevaras särskilt väl här och utgör därför värdefulla kulturmiljöer. Bebyggelsemiljöerna på Älö hör även intimt samman med de kringliggande hävdpräglade markerna. Länsstyrelsen vill också erinra om att det vid bildandet

av reservatet 1967 utgick ersättning till fastighetsägarna för de inskränkningar, huvudsakligen begränsningar i bebyggelserätten, reservatet innebar.

Strupö Byalag, Göran Jakobsson, Lars Jakobsson, Bert Ahlin, Kent Ossiansson, Håkan Olsson, Per-Olof Olsson, Bjarne Lindén, Febe Lindén, Thomas Hybinette, Ove Sundström, Tommy Jakobsson och Tord Ahlin, anser i gemensamt yttrande bland annat att tillståndsplikt för nybebyggelse borde gälla inom hela reservatet. Länsstyrelsens kommentar är att det nya beslutet, där det enligt föreskrift A1 är förbjudet att uppföra ny byggnad eller anläggning annat än på Örö med intilliggande Husholmen, Stora Bergö, Bastholmen, Älö, Strupö eller Marsö, innebär en lättnad mot tidigare beslut då förbud gällde inom hela reservatet.

Strupö Byalag menar vidare bland annat att föreskriften A13 (som anger att det är förbjudet att utföra prospektering av alger, sand, grus, olja, gas eller andra mineralfyndigheter) borde vara tillståndspliktig. Strupö Byalag menar också, genom Sten Bergström, att ett förbud borde vara ersättningsberättigande. Länsstyrelsen är emellertid av den uppfattningen att föreskriften A13 är relevant i ett naturreservat och då särskilt i ett område med så ostörd prägel som Misterhults skärgård. Reglerna om intrångsersättning enligt 31 kap. 4 § Miljöbalken gäller bara pågående markanvändning, varför ersättning inte kan utgå för ändrad markanvändning eller förväntningar av ändrad markanvändning.

Kent Ossiansson anser i separat yttrande att det är olämpligt med betesdjur på Strupö. Länsstyrelsen är dock av den uppfattningen att extensiv betesdrift, lämpligen med får, är positivt för Strupös naturvärden och landskapsbild.

Carl-Gustaf Thornström anser bland annat att massiv röjning och skogsavverkning med påföljande betesdrift bör ske på Snuggö och Husholmen. Länsstyrelsen är av annan mening då den hävdgynnade floran till stor del är utgången på dessa ek- och tallskogsdominerade öar. Fältskiktet innehåller numera även kärlväxter som indikerar värdefull skog, som exempelvis de beteskänsliga signalarterna myska och vippärt. Den framtida skötseln på Snuggö och Husholmen är istället huvudsakligen inriktad på att gynna ek och tall genom att hålla tillbaka gran. På Snuggö förekommer även närmare 200 lindar med hamlingsspår. Om dessa lindar gallras fram är risken stor att stormarna bryter sönder träden. Då lång tid gått sedan senaste hamlingen, skulle restaureringshamling för att minska risken för stormbrytning medföra otillräcklig övervallning av snittytorna och ökad risk för att röta ska förkorta trädens livslängd. Skötselplanen utgör emellertid inget hinder mot att extensiv betesdrift sker på dessa öar.

Förslaget till beslut och skötselplan har remitterats till Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Fiskeriverket, Sjöfartsverket, SGU, Lantmäterimyndigheten i Kalmar län, Skogsstyrelsen, Oskarshamns kommun, Försvarmakten, Kustbevakningen, Eon Sverige AB, Telia Sonera, Döderhults naturskyddsförening, Biologiska sällskapet i Oskarshamn, Smålands flora, Östra Smålands ornitologiska förening, Oskarshamnsbygdens fågelklubb, Föreningen SydostEntomologerna, Smålandskustens skärgårdsförening, Kustlandet, Misterhults hembygdsförening, Oskarshamns Kanotklubb, Oskarshamns Segelsällskap, Svenska Kryssarklubben, Misterhultsföretagarna, Kustupplevelser, M/S Blanka, Pro Natura, Tommy Larsson, Arne Schönbeck, Jägarförbundet Kalmar Län, Markbyrån Lidköping AB samt Söllscher Lantmäterikonsult. Synpunkter har inkommit från Naturvårdsverket, Fiskeriverket, SGU, Jägarförbundet Kalmar Län, Östra Smålands ornitologiska förening, Oskarshamns Kanotklubb, Biologiska sällskapet i Oskarshamn, Oskarshamns kommun, Kustbevakningen, Eon Elnät Sverige AB, Försvarmakten och Smålandskustens skärgårdsförening.

Kustbevakningen uttryckte bl.a. en önskan om att reservatet läggs in digitalt i formatet WGS-84.

Oskarshamns kommun efterlyser bl. a. att kulturvärden knutna till bymiljöer och byggnader belyses och differentieras i större utsträckning i beslutsförslaget. De ifrågasätter även att all bymiljö och alla

byggnader kan innehålla samma värden. Länsstyrelsens kommentar till detta är att den typiska skärgårdsbebyggelsen inom reservatet med byggnader från flera olika tidsepoker i sig utgör en värdefull kulturmiljö.

Smålandskustens Skärgårdsförening ifrågasätter bl.a. syftet med hastighetsbegränsningen utanför allmän farled. Länsstyrelsens kommentar till detta är att ett reservatsbeslut även ska försöka förutse möjliga framtida problem. Lägre hastighet medför oftast reducerade ljudnivåer samt också att viss trafik, t.ex. snabbåsturism med gummibåtar (något som ökat mycket i en del kustområden), blir ointressant. Länsstyrelsen vill även erinra om att förbudet inte gäller ägare eller innehavare av särskild rätt till fastighet eller innehavare av annan rättighet, vid yrkesutövning av personal vid räddningstjänst, polis- eller tullpersonal, personal vid kustbevakning, sjukvårdspersonal eller veterinär eller i andra jämförbara, trängande fall eller vid nyttotrafik för boende inom reservatet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

VEM KAN ÖVERKLAGA	Beslutet får överklagas av den som beslutet angår om det gått honom eller henne emot. Beslutet får även överklagas av Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Skogsstyrelsen eller Havs- och vattenmyndigheten.
VEM SKA PRÖVA ÖVERKLAGANDET	Länsstyrelsens beslut kan skriftligen överklagas hos Regeringen, miljödepartementet.
HUR MAN UTFORMAR ÖVERKLAGANDET	I skrivelsen ska Ni • tala om vilket beslut Ni överklagar, t.ex. genom att ange ärendets nummer (diarienumret) och dag för beslutet • redogöra varför Ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt • redogöra för hur Ni anser att beslutet ska ändras Ni kan givetvis anlita ombud att sköta överklagandet åt Er. Behöver Ni veta mer om hur Ni ska gå till väga, så ring eller skriv till Länsstyrelsen.
ÖVRIGA HANDLINGAR	Om Ni har handlingar eller annat som Ni anser stöder Er ståndpunkt, så bör Ni skicka med det.
VAR INLÄMNAS ÖVERKLAGANDET	Er skrivelse ska lämnas/skickas till Länsstyrelsen och inte till Regeringen, miljödepartementet. Länsstyrelsens adress och telefonnummer finner Ni längst ner på denna sida.
SENASTE DATUM FÖR ÖVERKLAGANDET	Länsstyrelsen måste ha fått Er skrivelse inom tre veckor från den dag beslutet kungjorts i länets författningssamling samt kungjorts i ortstidning , annars kan Ert överklagande inte tas upp till prövning.
UNDERTECKNA ÖVERKLAGANDET	Ni ska underteckna skrivelsen och förtydliga namnteckningen. Uppge personnummer/organisationsnummer, yrke, postadress och telefonnummer till bostaden samt adress och telefonnummer till arbetsplatsen och ev. annan plats där Ni är anträffbar.

Skötselplan för naturreservatet Misterhults skärgård

Förord

I samband med revidering av beslutet för naturreservatet Misterhults skärgård upprättas samtidigt denna skötselplan. Planförfattare är Patrick Isendahl, Länssstyrelsen i Kalmar län.

1. Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara en förhållandevis orörd skärgård med de värdefulla livsmiljöerna grunda skyddade vikar, tångsamhällen, mjukbottnar, hårdbottnar, kala små holmar och skär, naturskogsartad tallskog, ekdominerad ädellövskog, betad skog samt ängsmark med tillhörande naturvärdeskvaliteter i form av strukturer och funktioner samt en rik biologisk mångfald. Reservatet ska bidra till gynnsam bevarandestatus i den biogeografiska regionen för förekommande arter och habitat. Reservatet ska också bidra till att hotade, sällsynta och missgynnade arter bevaras och helst ökar för att långsiktigt kunna fortleva inom sitt naturliga utbredningsområde. Reservatet ska även bevara områdets karaktär av orördhet i skogs- och havsmiljö och dess ostörda och tysta prägel. Friluftsliv som grundar sig på allemansrätten ska, med undantag för inom fågelskyddsområden under tillträdesförbudstid, kunna bedrivas inom hela reservatet samtidigt som besökare ska kunna se och uppleva områdets typiska arter och livsmiljöer

Syftet uppnås i huvudsak genom fri utveckling av naturskogsartad tallskog, luckhuggning i betad skog, avveckling av gran i ädellövskog, frihuggning av vidkroniga ekar i ädellövskog, tallskog och betad skog, röjning av viktiga häckningsskär, slåtter av ängsmarker samt betesdrift i betad skog.

2. Beskrivning av området

Naturreservatet Misterhults skärgård är 8 450 hektar stort och beläget omkring 25 kilometer nordost om Oskarshamn. Reservatet utgör ett förhållandevis orört skärgårdsavsnitt med varierande natur och ett rikt djurliv. Huvudöar inom naturreservatet är Örö, Älö, Strupö, Vinö (själva ön ingår dock inte i reservatet) och Marsö.

2.1 Administrativa data

Objektnamn	Misterhults skärgård
Objektnummer	NVR-id 2002259
Skyddsform	Naturresevat
Natura 2000 beteckning	SE0330049
Län	Kalmar
Kommun	Oskarshamn
Fastigheter	Se sakägarförteckning, bilaga 2
Servitut	Se sakägarförteckning, bilaga 2
Nyttjanderätter	Se sakägarförteckning, bilaga 2
Totalareal (ha)	8 450,5
Landareal (ha)	1 559,2
Areal skyddad produktiv skogsmark (ha)	393,7
Maringeografisk region, HELCOMs indelning	Mellersta Östersjön
Naturtyper, Vic-Naturs indelning:	Areal (ha)
Tallskog	363,9
Barrblandskog	23,8
Lövblandad barrskog	71,4
Triviallövskog med ädellövinslag	111,4
Ädellövskog	6,0
Impediment - barr	584,1
Övrig våtmark	12,2
Äng	2,3
Betesmark	11,2
Substratmark	254,8
Övrig öppen mark	108,9
Exploaterad mark inkl. friluftsanläggningar	9,2
Hav	6 891,3
Naturtyper, art- och habitatdirektivets indelning:	Areal (ha)
1150 *Laguner	90,7
1160 Stora vikar och sund	605,8
1170 Rev	610,7
1620 Skär och små öar i Östersjön	3 393,0
- undertyp 1621 Skär och små öar i Östersjön – land	182,0
- undertyp 1622 Skär och små öar i Östersjön - vatten	3 211,0
6510 *Slätterängar i låglandet	2,1
8230 Hällmarkstorräng	140,0
9010 *Taiga	185,4
9070 Trädklädd betesmark	126,7
9160 Näringsrik ekskog	24,1
9190 Näringsfattig ekskog	14,0
Ej habitat enligt art- och habitatdirektivet	3258,0
*) Prioriterade naturtyper enligt EU:s art- och habitatdirektiv	
Prioriterade bevarandevärden:	
Naturtyper	Laguner, stora grunda vikar och sund, rev, vegetationsklädda havsklippor, skär och små öar

	i Östersjön, pionjärvegetation på silikatrika bergytter, västlig taiga, näringsrik ekskog, näringsfattig ekskog, trädklädd betesmark och slåtterängar i låglandet.
Strukturer och funktioner	Grunda vegetationsklädda bottnar, tångsamhällen, mjukbottnar, hårbottnar, kala skär, branter, grova träd, gamla träd, hålträd, boträd, död ved, stående eller liggande döda och döende träd, brynmiljöer, skogsbetes, ängsskötsel.
Arter	Klosterlav, skuggorangelav, dvärgbägarlav, gul dropplav, ladlav, mörk kraterlav, gammelekslav, lunglav, ädellav, hjälmbrosklav, rosa skärelav, räfflad nagelskivling, oxtungssvamp, tallticka, apelticka, åkerkulla, paddfot, rödsäv, hartmansstarr, ask, korskovall, fläckmaskros, platt gångbagge, reliktböck, läderbagge, apollofjäril, grön aspvädbock, ål, torsk, hasselsnok, tornseglare, roskarl, bergand, berguv, nattskär, tobisgrissla, mindre hackspett, mindre flugsnappare, havsörn, göktyta, gråtrut, silltrut, svärta, ejder, småtärna, skräntärna, kentsk tärna, utter.
Friluftsliv	Större sammanhängande område med höga upplevelsevärden, orördhet, naturlighet, kulturhistoria, besöksobjekt, landskapsbild.
Övrigt	Forsknings- och referensområde vad gäller fiske och fiskbestånd.

2.3 Områdets bevarandevärden

2.3.1 Kulturhistoriska bevarandevärden samt historisk och nuvarande mark- och vattenanvändning

I Misterhults skärgård finns ett flertal fornlämningar, mest uppmärksammade är kanske de ansenliga rösen och andra gravformer från bronsåldern som finns ganska långt ut i skärgården. På Brånö t ex finns ett gravröse och troligen också en stensättning. Båda gravformerna hör vanligtvis hemma i bronsålder, men har i skärgården använts under hela järnåldern och lokalt in under mycket tidig medeltid. I ytterskärgården finns även så kallade tomtningar från 1000- 1300-tal. Tomtningarna är rester efter enklare byggnader som troligen tjänstgjorde som säsongsvisa övernattningsplatser för fiskare i ytterskärgårdarna. Vid vilken tidpunkt öarna började befolkas av bofasta är inte helt klarlagt men troligen skedde detta någon gång under slutet av medeltiden. Fisket har alltid varit av mycket stor betydelse för skärgårdsbefolkningen. Så sent som vid första hälften av 1600-talet tycks brukad åker knappt ha funnits i området. Boskaphållningen har däremot alltid varit en viktig tillgång, och de flesta öarna betades extensivt. Många av öarna verkar redan under 1600-talet ha varit tämligen överbetade. Vid befolkningsökningarna under 1700- och 1800-talen tvingades därför nya näringar fram, spår av dessa kan ibland fortfarande beskådas som t ex stenbrott. Åkerbruket tog inte fart förrän i slutet av 1700-talet. Efter ett tillfälligt uppsving i slutet av 1800-talet och en bit in på 1900-talet

lades odlingen ner och många mindre gårdar köptes upp och omvandlades till fritidsboenden.

Då Misterhults skärgård är en av de minst exploaterade skärgårdarna i landet, har den typiska skärgårdsbebyggelsen med byggnader från flera olika tidsepoker kunnat bevaras särskilt väl här och utgör därför värdefulla kulturmiljöer.

Även om skärgården i dag i stora delar upplevs som ett skogslandskap så har det inte alltid varit så. Historiskt kartmaterial ger bilden av att skärgårdsskogarna fram till 1900-talet både var mindre i omfattning och glesare samt mer påverkade av människor och ett stort antal betande djur. Sänkor med tjockare jordlager var ofta helt öppna och brukades som äng eller åker. I nuläget finns endast betesdjur på ett fåtal öar; Älö som betas med nötdjur och Marsö som betas med hästar. Fårstängsel har nyligen satts upp på Strupö och får har betat här. På Öro finns två blomsterrika slåtterängar som årligen hävdas genom slåtter, men framskridna planer finns på att börja beta ön. Sedan lång tid har skogsbruk bedrivits i liten omfattning inom naturreservatet och då huvudsakligen som husbehovshuggning av ek och tall på de större öarna inom Marsö innerskärgård. Då och då sker avverkning i sådan omfattning att timmer och massaved kan gå till försäljning.

Enligt storskifteskartan från 1799-1801 fanns tre gårdar på Öro. Hemön, det vill säga den västra hälften av Öro bestod vid den tiden av trädfri äng där vissa områden var buskrika medan den östra delen av Öro var mer eller mindre skogklädd. Odlingssmark fanns även på Svinskär och Brändö medan öar och holmar runt om betades. De sista betesdjuren såldes 1962. Vid Skrappöudd och på Skallnabben finns tomtningar, varav en genom C 14 analys daterats till 1042-1440 e. Kr. Vid tomtningarna på Skrappö finns en kås eller båtlänning; en i strandkanten stenröjd och stenkantad angörings- och uppdragningsplats för båt. På Stora Tärnskär uppfördes 1846 en fem meter hög murad båk.

På Strupö var ängsmarken enligt storskifteskartan från år 1801 samlad till låglänt terräng, framförallt på öns södra och mellersta delar, med endast några små åkrar. De sista korna såldes 1961. Odlingssmark fanns även på Snuggö, Brånö och Risö. Höproduktionen räckte inte till varför hö köptes från fastlandet. Fiskevattnen skiftas fortfarande varje år den 1 januari. På Berkskär, Brånö, Jällen och några andra öar utanför Strupö förekommer tomtningar.

På Älö, som består av fyra gårdar, var ängarna vid artonhundratalets början koncentrerade till dalsänkorna som senare till stor del togs upp som åker. Åkrarna har inte brukats sedan sextiotalet. Hö skördades på Älö, Lilla Bergö och Bastholmen, men en del fick köpas utifrån. Korna såldes på slutet av 1960-talet, men får betade senare ön. Numera sker betesdrift med köttdjur.

På Boskärs västra strand finns två labyrinter. Den ena, den sydliga, ligger på en klipphäll strax intill vattenbrynet. Den anses vara lagd av en strandsatt Vinöfiskare i början av 1900-talet. Av den andra labyrinten återstår idag endast rester. Denna ligger högre över havet och kan möjligen vara från medeltiden.

Marsö består av 6 gårdar. Förutom på Marsö togs hö även på Timmerö, Lökholmen, Skabbholmen, Botelholmen, Marsholmen, Starrholmen och Kuggen. De sista korna såldes 1965, men får betade på Marsö, Kuggen och flera andra holmar under en period fram till 1985. Sämjefiske bedrivs inom Marsö innerskärgård och fiskevattnen skiftas första april varje år. Sedan 1960-talet för Marsö fiskelag statistik över samtliga fångster på uppdrag av Fiskeriverket.

För ytterligare information hänvisas till de örapporter som utfördes av Kalmar läns museum år 2003.

2.3.2 Biologiska bevarandevärden

Reservatet ingår i Riksintresse för naturvården; H2 Västerviks och Oskarshamns skärgårdar. Reservatets vattenområde ingår även i Riksintresse för yrkesfisket; 28 Kvädö, Västerviks och Misterhults skärgårdar.

Misterhults skärgård har en rik och omväxlande vegetation, från de yttersta skären där nästan enbart lavar kan växa, via gräs- och örtbevuxna öar till olika typer av skog på de större öarna. Skärgården är bergig och vegetationen utgörs till stor del av hållmarkstallskog, medan även ek är vanligt förekommande. De skogliga naturvärdena i området är alltså främst knutna till tall och ek, i varierande beståndstyper och mängdförhållanden. På sina håll finns rena lövskogar med ek som dominerande trädslag, t.ex. på Örö, Snuggö, Förholmen samt Stora och Lilla Torsholmen. Lövskogsområdena har till stor del sitt ursprung i gamla tiders inägomark och lövängar som i takt med jordbrukets upphörande i skärgården vuxit igen till skog. Inom området finns drygt 860 öar varav omkring 175 stycken är större än ett hektar. Flera av de mindre öarna och skären, framförallt i ytterskärgården, är kalspolade eller har mycket litet vegetation.

Öppna strandängar är mycket ovanliga i området, stränderna utgörs oftast av kala klippor eller skogbevuxen mark. Strandlinjen är flikig och det finns gott om grunda vikar och sund. Mellan ögrupperna öppnar havet upp sig i fjärdar med större djup. Avsaknaden av stora utsläppskällor i närområdet gör att vattenkvaliteten är förhållandevis god.

Naturreseptatet har ett intressant art- och individrikt fågelliv typiskt för skärgårdar, som exempelvis ejder, skarv, storskrak, vigg, grågås och skäggdopping. Även sällsyntare arter som bergand, berguv, havsörn, nattskär, roskarl, silltrut, skedand och skrântärna förekommer. Ett antal ögrupper är avsatta som fågelskyddsområden med begränsad tillträdesrätt och på många trädfria öar inom dessa häckar t ex ejder, grågås, svärta, strandkata, skratmås och roskarl.

På Örö sankor, ett salskyddsområde beläget strax öster om reservatets nordligaste del, finns ett varierande antal gråsålar. De flesta vegetationsklädda bottarna i skärgården är viktiga lekplatser för strömming, sik, abborre, gädda och ett flertal andra fiskarter.

Där lösa jordlager förekommer, utgörs detta oftast av kraftigt svallad morän med dålig vattenhållande förmåga. Detta och den låga nederbörden gör att kärlväxtfloran, förutom vid stränderna, är artfattig och dominerad av torktåliga arter. I skärgården, med undantag för Marsö, är kärr och därmed de växter som är beroende av permanent vattenhållande mark ovanliga. Småkärr förekommer dock i bergsskrevor men torkar oftast ut under sommaren.

Reservatets nordligaste del, norr om Örofjärden, utgörs huvudsakligen av grund mellanskärgård med ett par hundra öar, holmar, skär och hållar. Ett djupare parti finns, Örodjupet, med ett största djup av 31 meter. Större öar i området är Örö, Krokskär, Nötgårdsö, Skriö, Brändö, Stora Vasskäret och Stora Berkskär. Bybebyggelse finns på Öros södra del, i övrigt är området obebyggt. Örö är förhållandevis flack och jordarten utgörs huvudsakligen av morän och marina sediment, vilket ger förutsättningar för en rik flora. Med 440 noterade arter har Örö det största antalet kärlväxter i Misterhults skärgård.

Ön domineras av ekdominerad ädellövskog och hyser även två hävdade slätterrängar med bl a backnejlika, gullviva, knägräs och prästkrage. På ön förekommer även sällsynta arter som hartmansstarr, korskovall och paddfot. Särskilt värdefull skogsmark finns framförallt på Öro, Nötgårdsö, Skriö och Stora Berkskär, men även i mindre omfattning på Brändö, Stora Vasskäret och Ursholmen. Den lundartade ädellövskogen på Öro domineras av ek med inslag av lind, ask, oxel, säl, asp, björk, rönn, al och idegran. Grova lövträd, liksom boträd, förekommer rikligt medan andelen död ved är mindre. Nötgårdsö och Skriö domineras av gammal senvuxen tallskog, med inslag av äldre ek, björk och al samt idegran. Död ved förekommer dock endast sparsamt. Södra delen av Stora Berkskär utgörs av grov men lågvuxen hållmarkstallskog. Flera av tallarna är över 200 år, vissa kanske uppemot 300 år, och tillgången på död ved, bl a i form av soligt liggande lågor, är relativt god. På västra delen av Brändö finns två mindre ekdominerade ädellövskogs-avsnitt. Här förekommer bl a den rödlistade gammelekslaven och idegran. Största delen av Ursholmen utgörs av äldre hållmarkstallskog med inslag av gammal vårtbjörk och al, medan död ved förekommer sparsamt.

Reservatsområdet söder om Örofjärden och vidare söderut till den djuprännan som förbinder Strupdjupet och Älödjupet utgörs, förutom av de större öarna Stora Bergö, Svinskär, Stora Korsholmen, Stora Sjäholmen, Berkskär, Kålsö, Strupö, Brånö och Huvfallsö, även av ett mycket stort antal små öar, holmar och skär. Förutom en smal remsa ytterskärgård i öster, utgörs området av mellanskärgård. Vattenområdet är i huvudsak grunt, större vattendjup återfinns bara söder om Brånö (29 m), utmed djuprännan (48 m) och norr om Stora Bergö (25 m). Förutom en enskild gård på Stora Bergö, är bebyggelsen inom området koncentrerad till en by på Strupös södra del. Strupö är mycket kuperad med stora områden hållmarker som ställvis är uppspruckna i trånga klippdalar med finare sediment. Särskilt värdefull skogsmark finns framförallt på Svinskär, Stora och Lilla Torsholmen, Brånö och Huvfallsö, men även i mindre omfattning på Stora Bergö, Brändeholme, Stora Holmen, Stora Svinklubben, Berkskär, Kålsö, Mathem och Strupö. Svinskär utgörs av hållmarkstallskog, igenväxande ekhagmark, alsumpskog och våtar. Området innehåller rikligt med gammal tall, ek och björk såväl som död ved. Vissa delar är flerskiktade och lundartade, medan andra är mer parklika. Arter som tallticka, rosa skärelav och idegran förekommer. Stora och Lilla Torsholmen utgörs huvudsakligen av ekdominerad ädellövskog med inslag av ask med hamlingsspår, asp, björk, idegran och säl, samt riklig förekomst av död ved. Brånö utgörs i sin helhet av en mosaik med hållmarkstallskog och ekskog i sänkorna. Rikligt med gamla hålekar och mycket gamla senvuxna tallar förekommer, såväl som arter som gulpudrad spiklav, oxtungsvamp och tallticka. Huvfallsö täcks av gammal orörd tallskog med arter som vedskivlav och korskovall samt rikligt med död ved i form av lågor och torrträd. På Stora Bergös västra del finns ett litet tallskogsbestånd med mycket gamla tallar, medan det i den centrala delen finns en mindre bergbrant med grov ek och asp. På ön förekommer även reliktböck, idegran och korskovall. Brändeholme hyser en liten hållmarkstallskog med mycket gamla tallar, uppemot 300 år, och rikligt med tallticka, medan det på den närbelägna Stora Holmen finns en liten ekskog av samma ålder. Även idegran förekommer här. Den lilla ön Stora Svinklubben utgörs av en hög rundhäll med martall och senvuxen ek, samt arter som stor revmossa, korallav och räfflad nagelskivling. På Berkskär finns ett par områden med lövrik barnnurskog som innehåller äldre tall och gammelekar. På Kålsö och på Mathem finns mindre avsnitt med ekskog. På Strupö finns en liten sänka med asp- och ekskog innanför Lushamn. Här förekommer bl a den rödlistade apeltickan. I anslutning till byn förekommer intressanta arter som exempelvis paddfot.

Reservatsområdet söder om den djupränna som förbinder Strupdjupet och Älödjupet och vidare söderut till Marsö innerskärgård och Boskär utgörs, förutom av de större öarna Lilla Bergö, Älö, Snuggö, Skedö, Tvarö, Ekö och Ängö, även av ett stort antal öar, holmar, skär och hållar. I området ligger också den större ön Vinö, som dock inte är upptagen i reservatet. Skärgården är i huvudsak grund och utgörs, förutom av innerskärgård kring Vinö och ytterskärgård öster om Ängö, av mellanskärgård. De största vattendjupen återfinns norr om Skedö (39 m), utmed djuprännan (48 m) samt öster om Vinö (26 m). Bebyggelsen är samlad i en by på Älös västra del samt på den intilliggande Bastholmen. Älö är en starkt kuperad ö, den högsta punkten når 24 meter över havet och även om merparten av ön är betydligt lägre dominerar de branta, vasst skurna bergknallarna synintrycket. Skogsbete sker på Älö. Särskilt värdefull skogsmark finns framförallt på Skedö, Förholmen, Snuggö med Husholmen och Ekö, men även i mindre omfattning på Lilla Bergö, Bastholmen, Älö, Lammholmen, Tvarö, Ekholmen och Ängö. Skedö utgörs till största delen av hållmarkstallskog med ställvis rikligt inslag av äldre senvuxen tall och ek samt död ved. Arter som förekommer här är bl a rosa lundlav, brun guldbagge och reliktböck. Förholmen täcks av runt 130 år gammal ekskog med inslag av tall, senvuxen ek och torrträd. I beståndet kan skuggorangelav och rosa skärelav påträffas. På Snuggö finns Misterhults skärgårds största lövängsrest. Området domineras av ekskog med inslag av tall och närmare 200 lindar med hamlingsspår. Förekommande arter är bl a korskovall, myska, tandrot, vippärt, klosterlav, räfflad nagelskivling och oxtungssvamp. På Snuggö finns också en hållmarkstallskog med rikligt med senvuxen tall. Husholmen utgörs av mosaikartad skogsmark där hållmarkstallskog växlar med rikare ekområden. Skogen är olikåldrig med en hög andel riktigt gamla träd och gott om död ved. Arter som förekommer här är t ex lind, rosa skärelav, grön aspvädbock och reliktböck. Ekös västra del utgörs av en blandskog på frisk mark med 150-årig tall och 100-årig ek, medan den östra delen består av hållmarkstallskog med senvuxen tall. Här förekommer även arter som lind, korskovall, ladlav och påfallande stora kuddar av blåmossa. På Lilla Bergö finns en mindre hållmarkstallskog på en bergrygg med gamla martallar och bl a förekomst av reliktböck. På ön finns även ett litet avsnitt med grov ek och eklågor. Sydvästra delen av Bastholmen täcks av ek- och tallskog med äldre tall, medelgrov ek och en del lågor. På Älös södra uddar finns betad blandskog med ek och tall, och förekomst av arter som reliktböck, rosa skärelav, räfflad nagelskivling och oxtungssvamp. Älös östligaste del utgörs av en liten hållmarkstallskog med bl a ladlav och reliktböck. På Älö kan även de skyddsvärda arterna paddfot och åkerkulla påträffas. Lammholmen utgörs av hållmarkstallskog med ställvis rikligt inslag av äldre senvuxen tall och ek samt död ved. På den lilla ön Ekholmen finns ett olikåldrigt bestånd med tall och ek samt, ovanligt nog, ett par äldre askar. Ängös norra udde utgörs av hållmarkstallskog med stort inslag av död ved, samt en ekskog med gott om riktigt gamla, ofta ihåliga, ekar. På Ängös södra del finns även en lågvuxen hållmarksskog med gammal ek och tall, samt rikligt med död ved.

Reservatets sydligaste del är ett till största delen grunt skärgårdsområde som omfattar innerskärgård kring Marsö, mellanskärgård runt Skärvarp och Stora Berktullen samt ytterskärgården upp till och med Boskär. Skärgården kring Marsö är reservatets viktigaste innerskärgårdsparti. Här är öarna många och relativt stora, medan vikarna är vassbevuxna, fjärdarna trånga och på sina ställen avsnörda till stenblocksfyllda laguner. Grunda vegetationsklädda bottnar, lekplatser för fiskarter som sik, gädda och abborre, är vanliga och området är även en viktig uppväxtplats för ål. Bebyggelsen är samlad i en by på Marsös södra del. Delar av Marsö betas och äldre odlingsmark har i viss utsträckning restaurerats. Invid byn förekommer den skyddsvärda kärleväxten paddfot. De skogbevuxna öarna och holmarna är talldominerade med ett tämligen stort ekinslag. Inom området är skogsbruket förhållandevis intensivt varför arealen värdefull äldre skog är

mindre än i övriga reservatet. Särskilt värdefull skogsmark finns dock framförallt på Marsholmen och Boskär, men även i mindre omfattning på Marsö, Kuggen, Skabbholmen, Koklubben, Lakholmen, Starrholmen och Stora Berktullen. På Marsholmens centrala del finns en ek- och tallskog med gott om äldre träd samt skyddsvärda arter som dvärgbägarlav och oxtungssvamp. Längre söderut på ön finns en mindre senvuxen ekskog med bl a reliktsbock och rosa skärelav, samt en gammal inäga med tidigare hamlade ekar. Boskär utgörs av en mosaik av hällar och olikåldrig tallskog med riklig förekomst av död ved och inslag av grov tall, idegran och lövträd. På Marsö finns mindre bestånd av gammal ek utmed en gammal åker väster om byn samt utmed öns norra strand, med skyddsvärda arter som gul dropplav och oxtungssvamp. På Kuggen finns ett idegransbestånd, två mindre områden med äldre tall- och ekskog samt en mindre ekskog. Arter som kan påträffas här är exempelvis oxtungssvamp, grå vårtlav och rosa skärelav. På Skabbholmen finns ett litet skogsavsnitt med idegran och äldre ek, medan Koklubben domineras av en hållmarkstallskog med relativt gott om död ved och äldre tall i kanterna. På sydvästra delen av Lakholmen finns en hållmarkstallskog med en del äldre martallar och på västra delen av Starrholmen finns ett lövområde med ek, sälg, asp, vårtbjörk, al samt tall och förekomst av bl a rosa skärelav. På Stora Berktullen finns en liten sen- och lågvuxen hållmarkstallskog med relativt god förekomst av död ved i form av torrträd och lågor. Idegran förekommer på Skärvarp och angränsande holmar.

2.3.3 Geologi

Misterhults skärgård är en typisk urbergsskärgård och mycket intressant ur geovetenskaplig synvinkel. De kala hälltytor som är mycket vanliga i reservatsområdet ger goda pedagogiska exempel på olika bergartsbildande processer. Här finns även tydliga spår efter inlandsisen i form av isräfflor, jättegrytor och vackert slipade rundhällar med utpräglade stöt- och läsidor.

Den pågående landhöjningen är omkring 2 mm per år i reservatsområdet. En sådan landhöjning innebär i ett flackt skärgårdslandskap som detta att ny landareal tillkommer även i ett historiskt perspektiv, med effekter som uppgrundning av vikar och sund, ändrade strömningsmönster, omfördelning av bottensediment samt ställvis begränsad framkomlighet med båt. De beräkningsmodeller som gör gällande att havsytan i södra delen av Östersjön p.g.a. klimatförändringarna kommer att stiga med upp till 80 cm fram till år 2100, motverkar emellertid helt dessa effekter. Givetvis påverkas även den marina florin och faunan också av dessa strandförskjutningar.

Reservatet är beläget inom en bergartsregion som är en gammal peneplanyta från förkambrisk tid med varierade så kallade smålandsporfyrier och -graniter. Dessa magmabergarter ingår i fennoskandiska urberget, som bildar en stabil berggrund inom stora delar av Norge, Sverige och Finland. Under loppet av miljarder år har urberget brutits och nötts ner av yttre krafter. Periodvis gav bristningar och förskjutningar upphov till sprickbildningar, förkastningar och blockbildningar.

Granit av olika typer är den vanligaste bergarten inom reservatet. Färgen varierar från röd- till brunaktig, medan kornigheten varierar från fin- till grovkristallin. Den största arealen utgörs av så kallad ögongranit med stora ”kristallögon” av fältspat. Götemarksgranit, en grov och röd sprickfattig granit, är också vanlig och gav förr upphov till flera stenindustrier i området.

Kvartsit och hälleflinta (sura och vulkaniska ytbergarter med tät grundmassa) förekommer i ett stråk från Gåsfjärden mot Vinö. Busklubbarna och Förholmen är uppbyggda av diorit; en mörk och massiv basisk bergart. På bl a Ekö genomkorsas den äldre urberggrunden av smala gångar av diabas och gångporfyr.

Berggrundens ytformer bestäms bl a av dess sammansättning, eventuell skiffrihet, krosszoner, spricksystem samt graden av nedbrytning före och efter istiden. I norra delen avskiljs reservatet från innanförliggande delar av två djupvatten; det ena en förkastning utanför Eknö och Hamnö, det andra en vinkelrätt anslutande sprickdal som löper från Hamnö mellan Stora Bergö och Älö utåt havet. Berggrunden öster om dessa har en gång sänkts i förhållande till delarna innanför. Reservatets norra hälft utgörs därför av en generellt låg, grund och örik skärgård med lätt iakttagbar landhöjningseffekt, som står i skarp kontrast till de högre partierna innanför.

Sprickfattiga graniter (här framförallt ögongranit och röd granit) bildar som regel vidsträckta och plana hållar. Beroende på inlandsisen, som under slutfasen av nedisningen rörde sig från nordväst mot sydost, är hålltopografin mer varierad ju mer sprickor och krosszoner det finns i berget. Genom lossbrytning av bergfragment utefter sprickor och klyftor skapades ojämna, ofta branta, trappstegsliknande så kallade läsidor på berghällarna. Slipning och repning av de bergssidor som vatte mot isrörelsen gav jämna och ofta mjukt rundade stötsidor, särskilt i måttligt sprickiga graniter. Sådana hållformer kallas rundhällar, vilkas isräfflade stötsidor ibland kan uppvisa flera isrörelser.

De lösa avlagringarna härstammar dels från berggrunden och dels från växter och djur. Med avseende på ålder kan två huvudgrupper av jordarter urskiljas; istidsavlagringar samt jordarter bildade efter istiden. Moränförekomster, i form av kraftigt svallad morän med dålig vattenhållande förmåga, påträffas i berggrundssänkor på de flesta större öarna inom reservatet. Öro är täckt av lösa avlagringar och marina sediment och skiljer sig därför påtagligt från omgivningarna genom sin låglänthet och ringa bergighet. Detta ger förutsättningar för öns rika lövskogs- och örtvegetation. Granit och porfyrterräng, såväl som fast berg och morän, hyser huvudsakligen magra tallskogar.

För mer information se Carl-Erik Nordenskjölds doktorsavhandling i naturgeografi vid Lunds universitet; Morfologiska studier inom övergångsområdet mellan Kalmarlätten och Tjust, 1944.

2.3.4 Bevarandevärden för friluftslivet

Naturreservatet Misterhults skärgård ingår i Riksintresse för friluftslivet; (F2 norra Smålands skärgård, Västerviks och Oskarshamns kommuner). Skärgården är mångformig med en vacker landskapsbild och erbjuder mycket goda förutsättningar för båtliv, kanotpaddling, fiske, bad samt natur- och kulturstudier.

Huvuddelen av skärgården nås lämpligast från hamnen i Klintemåla, medan Marsö skärgård lättast nås från Kråkelund. Området är välbesökt av fritidsbåtar under sommaren och är även populärt bland kanotister. Tillgången till naturhamnar är god, men stora delar av skärgården är dock grund och svårnavigerad. En betydande andel av reservatet är även fågelskyddsområden med tillträdesförbud under tiden 1 april till 10 juli.

Informationsskyltar, toaletter och sopstall finns på ett antal platser inom reservatet. Ett flertal brukningsvägar och stigar lämpliga för promenader finns på de större bebyggda öarna. Iordningsställda eldningsplatser finns på ett antal platser.

3. Generella råd och riktlinjer

Enligt reservatsföreskrifterna krävs länssstyrelsens tillstånd för att utföra föryngringsavverkningar (avverkningsåtgärder i syfte att ge uppkomst- och eller utvecklingsmöjlighet åt föryngring) inom naturreservatet. Avverkningar och röjningar för naturreservatets skötsel enligt skötselplanen är inte tillståndspliktiga, men samråd ska dock ske med länssstyrelsen. Inom skötselområdena 2, 3a:1, 3b:2-4, 3c:2 samt 3d:2-4 är skogen inlöst och här ska eventuella åtgärder endast ske i förvaltarens regi. Innan åtgärderna utförs inom dessa skötselområden ska markägare eller representant för dessa kontaktas.

Alla åtgärder inom naturreservatet, t ex avverkning och uttransport av virke, ska utföras vid sådan tid och på sådant sätt att störningar av fågellivet eller skador på värdefull vegetation, mark, vattenmiljöer och fornlämningar inte uppkommer. Innan skötselåtgärder påbörjas i reservatet ska förvaltaren kontrollera eventuell etablering av störningskänslig fauna i anslutning till naturreservatet. Om störningskänslig fauna finns i området ska expertis konsulteras för att anpassa skötselåtgärderna med hänsyn till förekommande art. För att minimera störningar av fågellivet i anslutning till värdefullare fågelmiljöer undviks åtgärder från mars till och med augusti. Under januari till och med augusti får inga skogsbruksåtgärder eller annan störande verksamhet ske inom 500 meter från större rovfåglars boplatser. En skyddszon på 100 meter runt större rovfåglars boplatser undantas helt under hela året från skogsbruksåtgärder.

Maskinell avverkning och utkörning av virke ska ske så att markskador inte uppstår och i möjligaste mån på tjälad mark. Kärrstråk, bäckar, sumpskog och andra blöta partier får inte skadas. Uppkomna markskador efterbehandlas.

Nya kunskaper om hotade och hänsynskrävande arter/naturtyper i reservatet samt de skötselråd som åtgärdsprogrammen för bevarande av hotade arter och deras livsmiljö anvisar ska beaktas i den löpande skötseln av reservatet.

Träd som hotar skada forn- och kulturlämningar tas bort i det fall de inte är värdefulla för faunan och floran. Forn- och kulturlämningarna hålls fria från sly och buskar så att de är synliga. Eftersom fasta fornlämningar skyddas av 2 kap Kulturminneslagen är det förbjudet att ta bort, gräva ut, täcka över eller på annat sätt ändra eller skada dem. Därför måste extra försiktighet iaktas vid arbeten i och omkring fornlämningar. När maskiner används är det viktigt att köra när det är torrt eller fruset och att inte köra på eller i anslutning till fornlämningen. Buskar och träd med rötterna i eller intill en fornlämning ska aldrig dras upp. Stubbar görs så låga som möjligt. Ris och annat avfall transporteras ut ur fornlämningsområdet för eldning. Eldning inom fornlämningsområdet kan dock ske på plåtar eller dylikt. Samråd ska ske med länssstyrelsen.

Skötselplanen utgör inget hinder för farledshållning samt drift och underhåll av sjösäkerhetsanordningar.

4. Skötselområden med bevarandemål och åtgärder

Reservatet är indelat i fem övergripande skötselområden med mer generella riktlinjer. Skötselområden 1 och 2 har dessutom indelats i ytterligare delområden (1:1-130 samt 2:1-38) liksom skötselområde 3 (3a:1-3, 3b:1-4, 3c:1-2 samt 3d:1-4) och 4 (4a-e), med mer anpassade åtgärder. Skötselområdenas lägen framgår av bifogade skötselplanekartor, bilagor 5.1-4.

4.1 Skötselområde 1: Skogbeklädda öar (708,7 ha)

Beskrivning:

Skötselområdet utgörs av skogbeklädda öar och är uppdelat i 130 delområden. Skogsmarken utgörs framförallt av hållmarkstallskog med varierande andel ek. På öar med tjockare jordlager ökar lövträdsinslaget. Se 2.3.2. för mer utförlig beskrivning.

Särskilt värdefull skogsmark har förts till skötselområde 2. Huvudöarna Örö, Älö, Strupö samt Marsö ingår ej heller i skötselområdet (se 4.3 samt även 4.4).

Bevarandemål:

- Skötselområdet ska huvudsakligen utgöras av tallskog med varierande andel ek som kan brukas genom småskaligt skärgårdsskogsbruk med stor naturvårdshänsyn.
- Antalet riktigt gamla, senvuxna, grova och ihåliga tallar och ekar ska bibehållas eller öka.
- Arter som är typiska för förekommande naturtyper ska ha gynnsam bevarandestatus.
- Rödlistade och andra skyddsvärda arter som till exempel hasselsnok, berguv, fiskgjuse, havsörn, nattskärna och skogsduva ska leva kvar och ha gynnsam bevarandestatus.
- Forn- och kulturlämningar ska bevaras och vårdas på ett sådant sätt att deras kulturhistoriska och pedagogiska värden består.

Skötselåtgärder:

Inom skötselområdet kan småskaligt skärgårdsskogsbruk med stor naturvårdshänsyn ske enligt nedan. Innan föryngringsavverkning utförs inom skötselområdet ska tillstånd inhämtas från Länssstyrelsen.

Mindre öar, äldre skog på uddar, trädbärande impediment (tillväxt mindre än 1 m³sk per ha och år, som t ex lågvuxen hållmarkstallskog och trädbevuxna kärr) samt strandzoner undantas enligt skogsvårdslagens hänsynsregler för skogsbruk. Värdefulla element för faunan och floran, som riktigt gamla träd, riktigt grova träd, senvuxna träd, knotiga träd, hålträd, boträd och potentiella rovfågelsboträd (exempelvis grova tallar med platta

kronor) sparas. Stående eller liggande döda och döende träd (med undantag för större ansamlingar av rått barrvirke) lämnas kvar i skötselområdet i lämplig omfattning.

Avverkningar bör i första hand ske genom luckhuggningar. Kalytorna bör inte vara större än två träd längder för en bra täckning med frö från kringstående skog. Luckhuggningarna styrs lämpligen till platser där befintlig föryngring finns i form av tallplantor.

Plockhuggning i olika former är ett annat lämpligt alternativ. Härvid avverkas spridda träd som nått sågbara dimensioner, samtidigt som de yngre trädens tillväxt gynnas. Kanthuggning är ytterligare en möjlig metod, varvid tio till tjugo meter breda bälten avverkas i öst-västlig riktning med början i beståndets norra del, så att självsådda plantor inte torkar ut. För att minska vindfånget görs kantlinjen ojämn. Yngre träd sparas och får växa in i det nya beståndet. Minst tio av de äldsta och grövsta träden per hektar får stå kvar som evighetsträd.

Hyggen bör endast göras i undantagsfall och då bara på större öar i de inre och mellersta delarna av skärgården. I första hand ska föryngringen ske naturligt med täta fröträdsställningar av tall. Yngre träd sparas och får växa in i det nya beståndet. När fröträden så småningom avverkas lämnas minst tio till tjugo av de äldsta och grövsta träden per hektar, framförallt gruppvis, kvar som evighetsträd. Hyggesstorleken begränsas och anpassningen till terrängen görs med särskild omsorg. Avverkningen kombineras med en stor del naturvårdshänsyn.

Vid gallringsåtgärder sparas tidigare kvarlämnade evighetsträd och eventuella enskilda äldre träd eller trädsamlingar i beståndet.

Extensiv betesdrift är positivt för naturvärdena och skötselplanen utgör därför inte hinder för att bete återupptas inom lämpliga delar av skötselområde 1, som exempelvis på öarna runt Marsö, om intresserad djurhållare finns. I områden med återupptagen betesdrift sköts träd- och buskskikt med fördel enligt principerna under 3b:1.

4.2 Skötselområde 2: Särskilt värdefull skogsmark (348,2 ha)

Beskrivning:

Skötselområde 2 utgörs av särskilt värdefull skogsmark som undantas från skogsbruksåtgärder och är uppdelat i 38 delområden. Skogen inom skötselområdet är inlöst.

Bevarandemål:

- Arealerna Taiga, Näringsrik ekskog och Näringsfattig ekskog ska minst uppta respektive 14,0 ha.
- Död ved i form av lågor, högstubbar och torrträd ska på sikt förekomma i sådan omfattning att relationen död/levande ved är minst 1/5, samtidigt som död ved ska finnas i alla nedbrytningsstadier.
- Antalet gamla, senvuxna, grova och ihåliga tallar och ekar ska bibehållas eller öka.

- Arter som är typiska för förekommande naturtyper ska ha gynnsam bevarandestatus.
- Rödlistade och andra skyddsvärda arter som till exempel idegran, lind, oxtungssvamp, talticka, ladlav, gammelekslav, rosa skärelav, brun guldbagge, reliktdock, hasselsnok, berguv, fiskgjuse, havsörn, mindre hackspett, nattskär och skogsduva, ska leva kvar och ha gynnsam bevarandestatus.
- Forn- och kulturlämningar ska bevaras och vårdas på ett sådant sätt att deras kulturhistoriska och pedagogiska värden består.

Skötselåtgärder:

Skötselområdet undantas från skogsbruksåtgärder. För att bibehålla och/eller öka naturvärdena behöver dock vissa skötselåtgärder utföras enligt nedan. Åtgärder inom skötselområdet ska endast ske i förvaltarens regi. Innan åtgärderna utförs ska markägare eller representant för dessa kontaktas.

2:8 Svinskär (33,7 ha) - På sikt friställning av grova hagmarksekar.

2:13 Lilla Bergö (4,2 ha) - Försiktig frihuggning av grova ekar.

2:14 Bastholmen (2,2 ha) - Försiktig frihuggning av enstaka lämpliga ekar ska övervägas. Samtidigt kan grova grenar på ett lämpligt antal ekar kapas några decimeter från stammen på syd- eller västsidan, för att påskynda utveckling mot hålträd med mulm.

2:16 Stora och Lilla Torsholmen (11,7 ha) - På sikt friställning av grova hagmarksekar på bägge öarna, samt av gamla askar med hamlingsspår på Stora Torsholmen. Askarna ska dock inte återhamlas.

2:17 Snuggö med Husholmen (25,1 respektive 12,4 ha) – På Snuggö avvecklas granen genom att träd av gagnvirkesdimension ringbarkas eller fälls och lämnas som lågor, medan granplantor och klenare unggranar röjs ner. Lindar med hamlingsspår ska inte återhamlas. Viss utglesning av enbuskar längst i söder. På Husholmen ska gran hållas tillbaka i det fall den börjar hota lövdominansen i de mer produktiva delarna.

2:21 Brånö (30,2 ha) - Borttagning av gammal taggträd vid gamla inägor och mellan ägskiften. Om bete återupptas kan försiktig friställning av vidkroniga ekar ske.

2:23 Förholmen (7,5 ha) - Granen avvecklas genom ringbarkning av träd med gagnvirkesdimension och nedröjning av yngre gran.

2:28 Ekö (20,8 ha) - På öns västra del ska skötselbehovet utredas om eventuell framtida satsning på de 150-åriga tallarna eller på de 100-åriga ekarna. Tallar med förutsättningar att utvecklas till häckningsplatser för havsörn ska dock gynnas oavsett.

Extensiv betesdrift är positivt för naturvärdena och skötselplanen utgör därför inte hinder för att extensiv betesdrift återupptas inom lämpliga delar av skötselområdet, som exempelvis på Brånö, om intresserad djurhållare finns. Vid återupptagen betesdrift lämnas dock träd- och buskskikt för fri utveckling med undantag för vad som anges ovan.

4.3 Skötselområde 3: Örö, Älö, Strupö och Marsö förutom bymiljöerna (225,1 ha)

Beskrivning:

Skötselområdet utgörs av reservatets huvudöar som har bybebyggelse, det vill säga Örö (3a), Älö (3b), Strupö (3c) och Marsö (3d). Själva bymiljöerna inklusive närområden med bytomter, hamnplaner och byggnader ingår dock inte i skötselområde 3, utan har förts till ett eget skötselområde (se 4.4).

Örö, 3a, utgörs huvudsakligen av ekdominerad och lundartad ädellövskog med inslag av lind, ask, oxel, sälg, asp, björk, rönn och idegran. I fuktigare lägen finns även albestånd. Ett flertal grova ekar, lindar, askar, oxlar och aspar förekommer. Träd med bohål finns rikligt i området, medan död ved förekommer i mindre mängd i form av torrträd och lågor. Vid artonhundratalets början bestod den västra delen av Örö av trädfri men på vissa ställen buskrik äng, medan den östra delen var mer eller mindre skogklädd. Lövsbogen på Örö är alltså huvudsakligen yngre än tvåhundra år. Sedan betesdriften upphörde på ön i början av sextioalet har dess tidigare öppna karaktär drastiskt förändrats. Långt framskridna planer finns på att börja beta ön. Österut blir vegetationen magrare och tallinslaget ökar. På Örö finns även två hävdade slåtterängar om tillsammans ca två hektar. Ängarna har värdefull flora med hävdgynnade arter som backförgätmigej, backnejlika, bockrot, brudbröd, gullviva, gulmåra, gökblomster, knägräs, prästkrage, solvända, stagg, stor blåkllocka och ängsviol. Den östra ängen slås gemensamt vid midsommar, medan den västra slås senare.

Älö, 3b, utgörs av bergiga talldominerade delar omväxlande med ek i lägre liggande partier. Även ask, klibbal, asp, björk, oxel, apel hassel och en förekommer. Större delen av ön betas av nötdjur. Vid artonhundratalets början var ängarna koncentrerade till dalsänkorna som senare till stor del togs upp som åker. Åkrarna, som huvudsakligen är belägna invid byn, har inte brukats sedan sextioalet men hålls numera öppna genom betesdriften. På Älös södra uddar finns betad blandskog med arter som låderbagge, rosa skärelav och oxtungssvamp. Älös östligaste del utgörs av en liten hällmarkstallskog med bl a ladlav och reliktböck. På Älö kan även paddfot och åkerkulla påträffas i anslutning till de äldre odlingsmarkerna.

Strupö, 3c, domineras av hällmarkstallskog med inslag av ek. I sänkor, på den före detta odlingsmarken, växer al, asp och björk. Skogsmarken har tidigare betats. Omkring hundra meter sydost om Lushamn finns en liten sänka med värdefull lövskog. Beståndet är dominerat av äldre asp och ek. Här kan arter som fällmossa och den rödlistade apeltickan påträffas.

Marsö, 3d, utgörs huvudsakligen av talldominerad skogsmark med inslag av ek, björk, al och en. På ön finns två öppna, relativt fuktiga, före detta åkermarker som hävdas genom hästbete. Bete förekommer även i mindre omfattning på andra delar av ön. På Marsö

finns mindre bestånd av gammal ek utmed en gammal åker väster om byn samt utmed öns norra strand, med skyddsvärda arter som gul dropplav och oxtungssvamp.

Bevarandemål:

- Huvuddelen av Örö, delområde 3a:1, ska utgöras av ekdominerad lundartad ädellövskog präglad av varierad skiktning och slutenhet med inslag av bryn, gläntor och andra betespräglade halvöppna miljöer. Delområdet ska innehålla rikligt med grova träd, spärrgreniga träd, hålträd samt rikligt med död ved i form av lågor, högstubbar och torrträd, varvid naturtypen Trädklädd betesmark ska uppta 28,5 ha.

Delområde 3a:2 ska utgöras av skogsmark som kan brukas i form av småskaligt skärgårdsskogsbruk med stor naturvårdshänsyn.

Delområde 3a:3 ska utgöras av välhävdade slåttermarker med tät grässvål, varvid naturtypen Slätterängar i låglandet ska uppta minst 2,1 ha.

- Huvuddelen av Älö, delområde 3b:1, ska utgöras av betespräglad tallskog med stor andel ek och inslag av bryn, gläntor, gammal åkermark och andra betespräglade öppna och halvöppna miljöer, varvid naturtypen Trädklädd betesmark ska uppta 97,6 ha.

Delområden 3b:2-4 undantas från skogsbruksåtgärder och ska innehålla rikligt med knotiga, grova och gamla träd samt rikligt med död ved i form av lågor, högstubbar och torrträd, varvid naturtyperna Taiga ska uppta minst 12,2 ha.

- Huvuddelen av Strupö, delområde 3c:1, ska utgöras av tall- och ekdominerad skogsmark, med visst inslag av betespräglade äldre åkerytor och strandmiljöer, som kan brukas i form av småskaligt skärgårdsskogsbruk med stor naturvårdshänsyn.

Delområde 3c:2 undantas från skogsbruksåtgärder och ska innehålla rikligt med grova och gamla träd samt rikligt med död ved i form av lågor, högstubbar och torrträd, varvid naturtypen Näringsrik ekskog ska uppta 0,6 ha.

- Huvuddelen av Marsö, delområde 3d:1, ska utgöras av talldominerad skogsmark med stor andel ek och inslag av öppen äldre åkermark samt andra betespräglade miljöer, som kan brukas i form av småskaligt skärgårdsskogsbruk med stor naturvårdshänsyn.

Delområdena 3d:2-4 undantas från skogsbruksåtgärder och ska innehålla rikligt med grova och gamla träd samt rikligt med död ved i form av lågor, högstubbar och torrträd, varvid naturtyperna Taiga samt Trädklädd betesmark ska uppta 0,8 ha respektive 0,7 ha.

- Antalet gamla, senvuxna, grova och ihåliga tallar och ekar ska bibehållas eller öka.
- Arter som är typiska för förekommande naturtyper ska ha gynnsam bevarandestatus. Exempel på typiska arter i betade marker är knägräs, spikblad, stagg samt ärenpris och i slåtterängar backnejlika, prästkraze, solvända samt ängsviol.

- Rödlistade och andra skyddsvärda arter som till exempel mindre hackspett, skogsduva, ekoxe, läderbagge, reliktböck, idegran, hartmansstarr, korskovall, talticka och oxtungssvamp, ska leva kvar och ha gynnsam bevarandestatus.
- Forn- och kulturlämningar ska bevaras och vårdas på ett sådant sätt att deras kulturhistoriska och pedagogiska värden består.

Skötselåtgärder:

3a: Örö

3a:1 (28,5 ha) - Extensiv betesdrift med nötdjur för att, tillsammans med luckhuggningar i vissa delar och frihuggning av spärrgrenig ek, skapa en mosaikartad karaktär med varierad skiktning och slutenhet. Skogen inom 3a:1 är inlöst. Skogsbruksåtgärder ska endast ske i förvaltarens regi. Innan åtgärderna utförs ska markägare eller representant för dessa kontaktas. Nystängsling krävs utmed skogskanten mot ängarna och byn. Eventuellt kan även stängsel sättas upp öster om Maren så att Lillö-delen, i ett inledningskede, stängslas ifrån.

Detaljer i betets utformning läggs fast i beslut om miljöstöd alternativt i skötselavtal med förvaltaren.

Luckhuggningar görs företrädesvis i partier med yngre björk och asp, i en takt och omfattning som avgörs av betesdjurens förmåga att hålla efter sly. Asp ringbarkas minst två somrar innan avverkning för att förhindra uppkomst av rot- och stubbskott. Asp kan också kapas i brösthöjd, varefter högstubbarna får stå tills de är döda och sedan huggs bort.

Etappvis frihuggning och röjning kring grova vidkroniga ekar. Vid första etappen tas träd och buskar som växer upp i själva kronan bort. Efter några år friställs ekarna till en radie av uppemot fem meter utanför kronprojektion. Kring kraftigt inväxta ekar bör även detta, för att undvika chockverkan på trädet, ske i ett par etapper åtskilda med flera år. Lövträd och buskar som bedöms värdefulla ur naturvårdssynpunkt, t ex boträd och lind, sparas dock inom denna radie. Några yngre ekar med förutsättningar att utvecklas till vidkroniga ekar ska också friställas till en radie av uppemot fem meter utanför kronprojektion.

En zon utmed stränderna undantas helt från avverkningar och röjningar för att minska stormfällningsrisken och med tanke på lokalklimatet. Även alkärr samt lundartade delar lämnas utan skogsbruksåtgärder.

Vindfäll, eller stående döende träd, ska inte upparbetas. Naturligt uppkommen död ved, som stående och liggande döda träd, lämnas kvar i skötselområdet. En lämplig andel av gren- och klenstamveden från luck- och frihuggningar kvarlämnas i högar. Även en lämplig andel grövre virke kvarlämnas. Bedömningen av hur mycket stamdelar och hur många högar som skall lämnas i området görs bland annat i avvägning mot framkomligheten för betesdjuren. Det röjnings- och avverkningsavfall från ek och asp som inte lämnas kvar i skötselområdet flisas eller bränns senast under april så att inte avfallet blir fällor för insektshonor som lägger ägg på kvistar och stammar.

I anslutning till slåttermarkerna glesas träd och buskar ut så att breda bryn skapas. Selektiv röjning av brynen görs sedan med intervaller om ca 5-10 år för att bibehålla och skapa variationsrika och estetiskt tilltalande bryn med flikig ytterkant, gläntor och täta buskage. Frukttärande och blommande träd och buskar gynnas.

3a:2 (12,6 ha) - Småskaligt skärgårdsskogsbruk med stor naturvårdshänsyn kan ske enligt principerna i skötselområde 1. Inom 3a:2 behövs tillstånd från länsstyrelsen vid föryngringsavverkningar. I det fall att skogsbete återupptas inom delområdet, tillämpas lämpligen principerna för skogens skötsel under 2b:1.

3a:3 (2,3 ha) - Skötselområdet består av två ängsytor om 1,0 ha respektive 1,3 ha. Årlig slåtter med motormanuell slåtterbalk, lie eller annat skärande redskap tidigast vid midsommartid. Höet räfsas ihop i högar och ska inom 1-2 veckor vara bortforslat från slåttermarken.

Efterbete inom lämpliga delar med betessläpp tidigast två veckor efter slåttern. Efterbetet ska inte pågå längre än fram till slutet av september.

Detaljer i slåterns och efterbetets utformning läggs fast i beslut om miljöstöd alternativt i skötselavtal med förvaltaren.

3b: Älöv

3b:1 (97,6 ha) – Extensiv betesdrift, lämpligen med nötdjur, inom huvuddelen av skötselområdet för att gynna varierad skiktning och slutenhet med inslag av bryn, gläntor, öppen äldre åkermark och andra betespräglade öppna och halvöppna miljöer. Detaljer i betets utformning läggs fast i beslut om miljöstöd alternativt i skötselavtal med förvaltaren.

Ett naturvårdsanpassat skogsbruk kan bedrivas företrädesvis i form av luck- eller plockhuggning. Inom 3b:1 behövs tillstånd från länsstyrelsen vid föryngringsavverkningar. Skogsbruksåtgärder inriktas lämpligen mot att skapa eller vidmakthålla öppna betespräglade gläntor. Bryn mot öppnare delar bibehålles. Vid avverkningar bör även olikåldrighet i skogsbeståndet eftersträvas. Vid behov underhållsröjning av öppnare delar.

Värdefulla element för faunan och floran, som riktigt gamla träd, riktigt grova träd, senvuxna träd, knotiga träd, hålträd, boträd och potentiella rovfågelsboträd (exempelvis grova tallar med platta kronor) sparas. Stående eller liggande döda och döende träd (med undantag för större ansamlingar av rått barrvirke) lämnas med fördel kvar i skötselområdet.

En viss andel av gren- och klenstamved från skogsbruksåtgärder dras ihop i högar och kvarlämnas. Även en lämplig andel grövre virke lämnas med fördel kvar. Hur mycket stamdalar och hur många högar som skall lämnas i området görs bland annat i avvägning mot framkomligheten för betesdjuren. Röjnings- och avverkningsavfall från ek och asp som inte lämnas kvar i skötselområdet flisas eller bränns innan 1 maj så att inte avfallet blir fällor för insektshonor som lägger ägg på kvistar och stammar.

I delområdet ingår även äldre åkermarker invid byn. Skötselplanen utgör inget hinder mot att dessa brukas som åker (exempelvis vallodling), med förbehåll att inga bekämpningsmedel och endast naturgödsel används.

De delar av skötselområdets skogsmark som inte betas sköts enligt principerna under 1.

3b:2-4 (12,6 ha) - Särskilt värdefulla bestånd som köpts in av staten och undantas från skogsbruk. Extensiv betesdrift är dock positivt för naturvärdena. För att bibehålla och/eller öka naturvärdena behöver dock viss försiktig borthuggning av gran och tall i förvaltarens regi ske kring äldre ekar inom 3b:2. Innan åtgärderna utförs ska markägare eller representant för dessa kontaktas.

3c: Strupö

3c:1 (36,4 ha) - Småskaligt skärgårdsskogsbruk med stor naturvårdshänsyn kan ske enligt principerna i skötselområde 1. Där skogsbete sker tillämpas lämpligen även principerna för skogens skötsel under 3b:1. Inom 3c:1 behövs tillstånd från länsstyrelsen vid föryngringsavverkningar.

Extensiv betesdrift, lämpligen med får, är positivt för naturvärdena och landskapsbilden. Syftet med betesdriften är att gynna varierad skiktning och slutenhet med inslag av bryn, öppen före detta åkermark och andra betespräglade miljöer. Lämpliga delar av de före detta åkermarkerna samt vissa områden i anslutning till strandängarna öppnas upp genom gallring och röjning. Detaljer i betets utformning läggs fast i beslut om miljöstödd alternativt i skötselavtal med förvaltaren.

3c:2 (1,7 ha) - Särskilt värdefullt bestånd som köpts in av staten och undantas från skogsbruk. Extensiv betesdrift är dock positivt för naturvärdena.

3d: Marsö

3d:1 (30,8 ha) - Småskaligt skärgårdsskogsbruk med stor naturvårdshänsyn kan ske enligt principerna under 1. Inom 3d:1 behövs tillstånd från länsstyrelsen vid föryngringsavverkningar. I betade delar av skogen tillämpas lämpligen principerna för skogsskötseln under 3b:1.

Fortsatt öppethållande av de bägge äldre åkrarna genom betesdrift, slåtter eller åkerbruk. Yngre träd som har vuxit upp på och i kanterna av åkermarkerna huggs bort.

Det vore ur naturvårdssynpunkt önskvärt om slåtter enligt principerna under 3a:3 togs upp på en mindre yta i anslutning till byn.

Detaljer i betets och slåtterns utformning läggs fast i beslut om miljöstödd alternativt i skötselavtal med förvaltaren.

3d:2-4 (2,7 ha) - Särskilt värdefulla bestånd som köpts in av staten och undantas från skogsbruk. Extensiv betesdrift är dock positivt för naturvärdena. För att bibehålla och/eller öka naturvärdena behöver dock frihuggning av gamla ekar i förvaltarens regi

ske inom 3d:4, medan uppsikt hålls inom 3d:2 så att barkgnag av häst inte uppstår på de gamla ekarna (om så blir fallet, skyddas de genom stängsling). Innan åtgärderna utförs ska markägare eller representant för dessa kontaktas.

4.4 Skötselområde 4: Bymiljöer och byggnader (25,7 ha)

Beskrivning:

Skötselområdet utgörs av bymiljöer och andra bebyggda områden inklusive närområden med tomtmark, bytomter, hamnplaner och annan mark i anslutning till bebyggelsen. Den nuvarande karaktäristiska bebyggelsen i skärgården har i många fall tillkommit efter storskiftet i början av 1800-talet. Oftast finns bebyggelse från flera olika tidsepoker med tidstypiska exteriörer. Huvuddelen av bebyggelsen omfattas av reservatet. Fem fastigheter på Örö undantogs dock vid reservatsbildningen; Örö 1:7-11. En del av Örö 1:10 har sedermera genom fastighetsdelning övergått till Örö 1:14.

På Örö, 4a (4,3 ha), är bebyggelsen med sexton bostadshus och flera uthus, sjöbodars och lador, framförallt samlad i en by på öns södra del, men ett bostadshus med några uthus finns även på Lillön. Några fritidshus finns i den östra delen av byn.

På Stora Bergö, 4b (1,9 ha), finns en enskild gård med ett antal ekonomibyggnader och några lämningar efter äldre byggnader.

På Älö, 4c (6,1 ha), utgörs bebyggelsen av väl samlad bybebyggelse med närmare tjugo bostadshus och lika många ekonomibyggnader på öns norra del. Båhusen ligger mycket tätt och är av varierande ålder. På den västra sidan av ön finns ytterligare två bostadshus. På Bastholmen, strax norr om Älö, finns fyra bostadshus.

På Strupö, 4d (6,4 ha), ligger bebyggelsen, tjugo bostadshus och omkring fyrtio ekonomibyggnader, huvudsakligen väl samlade i en fiskeby runt Gloet på öns södra sida. Den gamla fiskebyn har inte förändrats mycket under de senaste hundra åren.

På Marsö, 4e (7,0 ha), finns femton bostadshus och omkring trettio ekonomibyggnader (varav tre är belägna inom skötselområde 3d:1) på öns östra del. Byn är väl samlad med några få undantag som har etablerats strax sydväst om byn.

Bevarandemål:

- Bystrukturer med i huvudsak samlad bebyggelse bibehålls.
- Bibehållen bebyggelsekaraktär med lokal färgsättning och byggnadstradition.

Skötselåtgärder:

Skötsel av byggnader, tomtmark, bytomter, hamnplaner och annan mark i anslutning till bebyggelsen ankommer på ägarna. Byggnader ska ha traditionellt utseende enligt lokal färgsättning och byggnadstradition. Vid underhåll och reparationer bör traditionella

material och metoder användas. Tillstånd från länsstyrelsen behövs vid uppförande av ny byggnad eller anläggning eller vid utförande av exteriör till- eller ombyggnad på befintlig byggnad eller anläggning.

Enligt 8 kap PBL krävs även bygglov från kommunen vid nybyggnation, tillbyggnad eller vid väsentlig förändring av en byggnads användning.

4.5 Skötselområde 5: Vattenområdet med mindre öar och skär **(7 136 ha)**

Beskrivning:

Skötselområdet utgörs av ett mycket stort antal mindre öar och skär med omgivande vattenområde. Vattenområdet är huvudsakligen relativt grunt, omkring halva området är grundare än 6 meter. Mellan ögrupperna öppnar havet upp sig i fjärdar med större djup; Örödjupet, Eknödjupet, Öröfjärden, Hamnödjupet, Älödjupet, Strupdjupet, Vinöfjärden samt ett område mellan Vinö och Boskär. Det största djupet i reservatet, 48 meter, finns utmed den djuprännan som förbinder Strupdjupet med Älödjupet.

Salthalten i vattenområdet ligger kring 5 - 6 promille. Avsaknaden av stora utsläppskällor i närområdet gör att vattenkvaliteten är förhållandevis god.

Vattenområdet ingår i Riksintresse för yrkesfisket; 28 Kvädö, Västerviks och Misterhults skärgårdar.

Vinö i Misterhults skärgård har sedan 1995 använts som referensområde för fiskundersökningar recipientundersökningar vid Mönsterås Bruk.

Inom skötselområdet förekommer flera naturtyper som ingår i det europeiska nätverket av värdefulla naturtyper (natura 2000); Laguner, Stora vikar och sund, Rev, Skär och små öar i Östersjön samt Smala vikar i Östersjön.

Skären och de minsta öarna är trädlösa med en vegetation anpassad till solexponering, vind- och saltpåverkan, samt frånvaro av egentlig jordmån. Lavfloran är ofta artrik och särpräglad. På något mer skyddade holmar förekommer gräs och örter med inslag av en, rönn och något björk. De lite större öarna är bevuxna med framförallt tall. I ytterskärgården är skären huvudsakligen lägre än 5 meter, för att i inner- och mellanskärgården variera mycket i höjd.

Skärgårdsområdet har ett art och individrikt fågelliv och skären utgör viktiga häckningslokaler. På många träd fria öar häckar t ex ejder, grågås, roskarlar, svärta, strandkata och vigg. Inom reservatsområdet finns totalt tjugo fågelskyddsområden med begränsad tillträdesrätt. Tillträdesförbud råder under 1 april - 10 juli, med undantag för Skränskäret där tillträdesförbud råder 1 april - 31 juli, se bilaga 1. Norr om Öröfjärden finns fem fågelskyddsområden; kring Grässkär och Håldämmet, kring Stora Käringskär, kring Granskallen och Stora Tärnskär, kring Alhällen samt ett större område som sträcker sig från ca en halv kilometer norr om Stora Berkskär till Skränskären i söder skyddade. Mellan Öröfjärden och den djuprännan som förbinder Strupdjupet och Älödjupet finns fem fågelskyddsområden; ett större område som sträcker sig från Stora Holmen söderut över östra delen av Stora Bergö ned till Stora Svinklubben, Korsklabbarna, Gröttleskär och

Knappskären, Garpklubbarna samt Strupö Ljungskär. Söder om djuprännan till Marsö innerskärgård och Boskär finns fem fågelskyddsområden; Hökhultehällar, Stora Roddhällen, ett större område kring Östrehorvehällar, Stora och Lilla Gåsklubben samt Gullklanten, Käringskärshällar samt kring Hatareklubben och Törnskär. I reservatets sydligaste del finns fem fågelskyddsområden; ett större område som sträcker sig från norr om Marsholmen och Jonsholmen ned till Botleholmen i söder, kring Sörehällen, kring Berktullsgrund, kring Fjöleskär, samt reservatets sydostligaste del söder om Boskär.

På Öro sankor, ett sälskyddsområde beläget strax öster om reservatets nordligaste del, finns ett varierande antal gråsäl.

De flesta vegetationsklädda bottarna i skärgården är viktiga lekplatser för strömming, sik, abborre, gädda och ett flertal andra fiskarter.

2003 inventerades grunda bottnar i områdets innerskärgård från Älö och söderut med avseende på potentialen som lek- och uppväxtområden för gädda och abborre. Vimmerbytorget, vid Lilla Bergö, hyser i väster en del kransalger medan den något djupare östra delen är växtplats för borstnate, axslina och en del blåstångsplantor. Den relativt djupa Lyckfjärden, norr om Älö by, saknar i huvudsak undervattensvegetation förutom ett mindre borstnatebestånd i den västra delen. Enviken, sydväst om Älö, är relativt djup och har låg täckning av borstnate och axslina med inslag av hornsärv. Övervattensvegetation är sparsamt förekommande. Bredvasseviken, söder om Älö, saknar trots namnet någon betydande övervattensvegetation. Borstnateängar övergår längre in i viken till ett blandbestånd tillsammans med axslina, blåstång och enstaka kransalger. Snuggösundsflagen, mellan Älö och Husholmen, har varierande ström- och exponeringsförhållanden. Borstnate, axslina och blåstång utgör största delen av undervattensvegetationen som, år 2003, var kraftigt påväxt av fintrådiga alger. Husgloet, vid Husholmen och Snuggö, är uppdelat i två bassänger. Yttre delen har fina borstnateängar med inslag av kransalger, axslina, trådnate och är 2-3m djup, medan inre delen är betydligt grundare och mest hyser blåstång och axslinor. Förekomsten av övervattensvegetation är sparsam. Norra glo vid Skedö är djup, saknar övervattensvegetation men hyser ett bestånd av borstnate. Omgivningarna domineras helt av klippstränder. Vedkastefjärden vid Tvarö är till stora delar relativt djup. Borstnate, axslina och blåstång är vanligt förekommande med enstaka inslag av kransalger och havsnajas i de mest skyddade delarna. Klippor och sten dominerar den närmaste omgivningen. Tvarbomsgloet, norr om Starrholmen, har en undervattensvegetation bestående av borstnate, kransalger samt blåstång. Kala klippor och sten dominerar strandlinjen. Lakholmsflage, mellan Lakholmen och Stora Förholmen, innehåller både lugna områden med kransalger, axslina och borstnate samt mer strömmande partier med rena sten- grus- och sandbottnar. Övervattensvegetation förekommer sparsamt. Brännskärflage, mellan Stora Brännskär och Enegrundet, domineras av borstnate med inslag av kransalger. Axslina och blåstång växer i mer strömmande partier vid trängre passager. 2003 var vegetationen dock kraftigt påväxt av fintrådiga alger. Västre flage är belägen vid Marsö och dess inre del är täckt av kransalger och relativt djup (2 m). Den yttre och mer exponerade delen har låg täckningsgrad av borstnate. Klippstränder dominerar omgivningarna. Storevass, mellan Lökholmen och Jutklubben, saknar trots namnet någon större bladvassförekomst. Undervattensvegetationen domineras helt av kransalger. Torsteflage, vid Lökholmens (och reservatets) sydligaste del, omges mestadels av bladvass. Kransalger förekommer fläckvis med inslag av axslina och borstnate. Grundfjärden är belägen mellan Skabb- och Orrholmen nära reservatsgränsen. Dess omgivningar domineras av kala klippor och havssäv. Runt mynningsområdet finns axslina och borstnate medan kransalger tar över i mer skyddade områdena.

Orrholmssundet, mellan Orrholmen och Konungsholmen, domineras av kala klippor och havssäv. Borstnate, som 2003 var kraftigt överväxt av fintrådiga alger, är vanligt förekommande. Området berörs av en sprängd och muddrad farled. Områden som vid inventeringen bedömdes ha god potential som lek- och uppväxtområden för gädda och abborre är Vimmerbytorget, Snuggösundsflagen, Tvarbomsgloet, Lakholmsflage, Brännskärflage, Västre flage, Storevass och Torsteflage, medan Grundfjärden bedömdes ha mycket god potential.

Bevarandemål:

- Skötselområdet ska utgöras av ett oexploaterat vattenområde med orörda öar och skär samt med en för skärgården representativ flora och fauna. De naturtyper som ingår i nätverket natura 2000, Laguner, Stora vikar och sund, Rev samt Skär och små öar i Östersjön, ska uppta minst 80 ha, 645 ha, 467 ha, respektive 3047 ha.
- Inom naturtyperna Stora vikar och sund samt Rev ska totalkväve, totalfosfor och klorofyll a uppfylla god status enligt vattenförvaltningsförordningen (SFS 2004:660).
- Inom naturtypen Laguner ska inte vassens täckningsgrad öka.
- Skär viktiga för häckande fågel ska sakna högre buskar och träd.
- Arter som är typiska för förekommande naturtyper ska ha gynnsam bevarandestatus. Exempel på sådana arter är axslinga, blåstång, borstnate, havsnajas, hornsärv, höstlänke, kransalger, trådnate, abborre, gädda, sik, fiskmå, fisktärna, grågås, havstrut, knölsvan, silvertärna, skäggdopping och strandskata.
- Rödlistade och andra skyddsvärda arter som till exempel idegran, strandförgätmigej, torsk, ål, ejder, kustlabb, roskarl, silltrut, skräntärna, skärpiplärka, svärta och tordmule ska leva kvar och ha gynnsam bevarandestatus.
- Forn- och kulturlämningar ska bevaras och vårdas på ett sådant sätt att deras kulturhistoriska och pedagogiska värden består.

Skötselåtgärder:

Inga exploateringsföretag, skogsbruksåtgärder eller andra ingrepp får vidtas som kan förändra områdets karaktär eller skada naturmiljön.

Innan eventuella åtgärder utförs ska markägare eller representant för dessa kontaktas.

Tillträdesförbudsskyltar ska underhållas kontinuerligt.

Igenväxning av kala skär missgynnar de fågelarter som är beroende av dessa för sin häckning. Viktiga häckningsskär, huvudsakligen belägna inom fågelskyddsområden, där fåglarna tydligt missgynnas av igenväxningen ska därför röjas vid behov så att de hålls fria från högvuxen vegetation. Om intresserad djurhållare finns är extensiv betesdrift med

får ett bra sätt att motverka igenväxningen på skär av tillräcklig storlek och med tillräcklig betestillgång.

För att förbättra häckningsmöjligheterna för bl.a. tärnor kan det i vissa fall övervägas att tillföra grus till skrevor på renspolade skär.

I det fall att minkpopulationen är så stor att tärnor och andra fåglars häckningsframgång äventyras, ska åtgärder vidtas för att minska populationen av mink. Om det vid kontakt med jakträttsinnehavaren visar sig att denne inte har möjlighet att utföra nödvändig skyddsjakt på mink, ska länsstyrelsen ha rätt att uppdra åt annan att utföra uppdraget.

Eventuella äldre fasta fiskeredskap som ej längre nyttjas tas bort.

Vasslätter ska övervägas inom naturtypen Laguner för att bibehålla dess bevarandestatus, exempelvis nordost om Strupö.

Om behov uppstår kan åtgärder för att förbättra förutsättningarna för fiskerekrytering och uppväxt bli aktuellt inom lekområden för en eller flera fiskarter (som abborre och gädda). Eventuella sådana åtgärder, exempelvis olika fredningsområden, genomförs i så fall lämpligast med fiskelagstiftningen. Fördelarna med att använda fiskelagen är att den är adaptiv, anpassad till fiskets verksamhet och enkel att kommunicera med fiskare.

Enligt 5 kap 4 § i Fiskeriverkets (numera Havs- och vattenmyndigheten) föreskrifter om fiske i Skagerrak, Kattegatt och Östersjön får det vid hundredskapsfiske i Östersjön under varje dygn fångas och behållas sammanlagt högst tre gäddor per fiskare. Vid sådant fiske får inte gäddor behållas vars längd understiger 40 cm eller överstiger 75 cm.

Denna skötselplan utgör inte, efter avvägning mot ev. negativa effekter (t.ex. sänkt vattentemperatur som försämrar fiskreproduktionen), efter en kostnad-/nyttaanalys och med beaktande av det faktum att landhöjningen är en naturlig process, hinder mot att åtgärder för att öka vattengenomströmningen mellan vissa öar sker (ex. sprängning och grävning av Skallerhålet nordost om Strupö). Observera dock att sådana åtgärder alltid är tillståndspliktiga. Betydelse i sammanhanget har även de beräkningsmodeller som gör gällande att havsytan i södra delen av Östersjön p.g.a. klimatförändringarna sannolikt stiger med upp till 80 cm fram till år 2100.

Bevarandemålet gällande totalkväve, totalfosfor och klorofyll a inom naturtyperna Stora grunda vikar och sund samt Rev ska ses som ett mål för önskad vattenkvalitet. Läckaget av näringsämnen till Östersjön är ett storskaligt problem och åtgärder för att minska detta ryms inte inom denna skötselplan, som endast behandlar åtgärder inom själva reservatsområdet.

5. Friluftsliv

Beskrivning:

Det övergripande målet är att området ska kunna användas för rekreation och naturstudier i den mån detta inte strider mot de biologiska och kulturhistoriska bevarandevärdena. Utnyttjande av reservatet, även kommersiellt, för naturturism och andra aktiviteter som inte står i strid med reservatets syfte och föreskrifter är positivt. Vid kommersiellt

utnyttjande skall dock Länsstyrelsen först kontaktas så att den känner till vad som händer i reservatet.

Området är välbesökt av fritidsbåtar under sommaren och är även populärt bland kanotister. Stora delar av skärgården är dock grund och svårnavigerad. En betydande andel av reservatet är fågelskyddsområden med tillträdesförbud under tiden första april till och med tionde juli.

Observera att det sedan 2010 är förbjudet att i Östersjön med handredskap ta upp och behålla mer än tre gäddor per person och dygn, samtidigt som dessa gäddor måste vara mellan 40 och 75 cm.

Naturhamnar finns bland annat vid Stora Berkskär (tillträdesförbud råder dock under april till tionde juli), Brändö, Örös norra sida, Stora Bergö, Kålsö, 250 meter väster om Strupö by, bysundet vid Älö, Stora Vippholmen, Istergås, Stora Käringskär och Orrholmen.

Informationsskyltar finns på ett antal platser inom reservatet, samt vid hamnarna i Klintemåla och Kråkelund. Behov av skylt finns även vid Bussvik. Ett flertal brukningsvägar och stigar lämpliga för promenader finns på de större bebyggda öarna. Toaletter finns på Brändö, Örö, Älö, Stora Vippholmen och Istergås. Sopställ finns på Brändö, Gomåttet, Älö, Uvholmen, Stora Vippholmen och Istergås.

Bevarandemål:

- Inom reservatet ska minst tio väl underhållna informationstavlor med beskrivning av reservatet finnas.
- Väl underhållna informationstavlor med beskrivning av reservatet ska även finnas i hamnarna vid Klintemåla, Kråkelund, Kärrsvik och Bussvik.
- Information om reservatet ska finnas på Länsstyrelsens hemsida.
- Fem väl underhållna toaletter och sex sopställ ska finnas.
- Väl underhållna vandringsstigar med stöttor vid stängselövergångar ska finnas på de större bebyggda öarna.

Skötselåtgärder:

Framställning och utplacering av nya informationstavlor med beskrivning av reservatets geologi, kulturhistoria, naturvärden och gällande föreskrifter enligt bilaga x.x.

Befintliga stigar och brukningsvägar hålls fortsatt öppna och väl framkomliga. Stöttor sätts upp vid stängselövergångar. Avhängigt de naturgivna förutsättningarna ska framkomligheten för rörelsehindrade underlättas så långt som det är möjligt.

Vid behov (som exempelvis inom skötselområdena 2:25 och 3b:3) uppförs skyltar riktade mot friluftslivet med upplysning om förbud mot eldning förutom i medhavd grill eller

friluftskök samt om förbud mot upphuggning av döda träd till brännved. Befintliga eldplatser tas bort.

Länssstyrelsen svarar för att anordningarna för allmänheten underhålls kontinuerligt samt att toaletter och sopställ töms regelbundet under sommaren.

Om behov uppstår kan ytterligare toaletter och sopställ behöva iordningsställas.

Länssstyrelsen kommer framöver att gå igenom tillgängligheten för allmänheten med avseende på landstigningsplatser inom skärgårdsreservaten. I de fall behovet bedöms vara stort, kan tillgång till brygga för allmänheten då ordnas genom andelsförrättning alternativt att nya bryggor uppförs.

6. Bränder och brandbekämpning

Brand får i huvudsak anses vara negativt för de befintliga värdena i reservatet.

Bränder inom naturreservatet ska släckas enligt gällande lagar. Släckningsarbete bör ske med försiktighet och om möjligt i samråd med förvaltaren, så att naturvärdena (t ex gammelekar, känslig flora) inte skadas.

En okontrollerad brand inom reservatet utgör ett hot mot värden i och utanför reservatets gränser. Om en okontrollerad brand uppstår infaller således räddningstjänst och släckningen av branden är Räddningstjänstens ansvar. Släckningsarbetet bör ske med försiktighet. För att undvika skador på naturvärdena och, om möjligt, ta tillvara brandens positiva effekter, bör reservatsförvaltaren på Länssstyrelsen kontaktas i så tidigt skede som möjligt för samråd. Exempelvis kan skador på naturvärden uppstå genom hårdspolning vid rötter och på stammar på äldre träd och döda träd. Körskador är ett annat exempel på skador som kan uppstå och som så långt möjligt bör undvikas.

När branden anses vara släckt eller utan uppenbar risk att sprida sig överlämnas ansvaret för eftersläckning och bevakning till markägaren. Eftersläckning bör så långt möjligt ske så att naturvärden gynnas och inte skadas (se nedan) och markägaren bör samråda med reservatsförvaltaren.

Om reservatsförvaltaren anser att eftersläckningsarbetet genomförs på sådant sätt att kostnad och övriga resurskrav för eftersläckningsarbetet avsevärt överstiger det eftersläckningssätt som kan förväntas av markägaren, kan reservatsförvaltaren kompensera markägaren för förhöjda kostnader eller överta ansvaret för branden.

Framtida skötselåtgärder utreds för varje enskilt område som påverkats av branden.

7. Jakt och fiske

Rätten till jakt och fiske inskränks inte av reservatet.

I de fall jakträttsinnehavaren, efter förfrågan, inte har möjlighet att utföra nödvändig skyddsjakt på mink har Länssstyrelsen rätt att uppdra åt annan att utföra uppdraget.

Jaktutövandet får inte ske i strid med reservatsbestämmelser eller skötselplan.

Länssstyrelsen ser det som både värdefullt och angeläget att de kulturhistoriskt intressanta fiskerättsindelningarna fortgår som tidigare.

8. Dokumentation och uppföljning

8.1 Dokumentation och uppföljning av skötselåtgärder

Förvaltaren ska dokumentera var, hur och när åtgärder utförts, vem som utfört åtgärder samt kostnad och finansiering för utförda åtgärder.

Åtgärder, exempelvis bete och slåtter, som inte utförs av förvaltaren ska dokumenteras genom att utföraren på begäran redovisar utförda åtgärder.

Förvaltaren ska följa upp utförda skötselåtgärder vid behov. Förvaltaren ska dokumentera var, hur och när uppföljning utförts, vem som utfört uppföljning samt kostnad och finansiering för utförd uppföljning.

8.2 Uppföljning av bevarandemål

Förvaltaren ansvarar för uppföljning av naturreservatets bevarandemål. Förvaltaren ska dokumentera var, hur och när uppföljning utförts och vem som utfört uppföljning samt kostnad och finansiering för utförd uppföljning.

9. Sammanfattning och prioritering av planerade större skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Var	Vem	Prioritet*
Ängsbruk	Skötselområde 3a:3 samt del av 3d:1	Uppdragstagare	1, (2)
Betesdrift	Skötselområden 3a:1, 3b:1, 3c:1, 3d:1 (efterbete inom 3a:3)	Djurhållare	1
Betesdrift	Inom lämpliga delar av övriga landområden	Djurhållare	2
Stängseluppsättning	Skötselområden 3a:1, 3a:3,	Uppdragstagare	1
Luckhuggning	Skötselområde 3a:1	Uppdragstagare	1
Friställning av ek	Skötselområden 2:8, 2:13, 2:14, 2:16 , 3a:1, 3b:2, 3d:4 (ev. 2:21)	Uppdragstagare	1
Avveckling av gran	Skötselområden 2:17, 2:18, 2:23	Uppdragstagare	1
Röjning	Viktiga fågelskär inom skötselområde 5.	Uppdragstagare	1
Gränsmarkering	Vid landgränser	Uppdragstagare	1
Informationstavlor	Enligt skötselplankartor, bilaga 5.1-4	Förvaltare	1
Skötsel och underhåll av anordningar för allmänheten	Enligt 5. Friluftsliv	Uppdragstagare	1
Vård av forn- och kulturlämningar, landskapselement	Vid behov	Uppdragstagare, brukare, djurhållare	1
Uppföljning av skötselåtgärder	Skötselområden 2, 3 och 5	Förvaltare	1
Uppföljning av bevarandemål	Samtliga skötselområden	Förvaltare	1

*Prioritet 1 till 3, varav 1 är högst

10. Artlista

Förteckning över rödlistade arter, indikatorarter samt andra intressanta arter inom naturreservatet Misterhults skärgård.

Rödlistekategori:

Enligt den nationella rödlistan fastställd av Naturvårdsverket 2010. EX = utdöd (extinct), RE = nationellt utdöd (regionally extinct), CR = akut hotad (critically endangered), EN = starkt hotad (endangered), VU = sårbar (vulnerable), NT = nära hotad (near threatened), DD = kunskapsbrist (data deficient).

Arter som berörs av Åtgärdsprogram för hotade arter har nedan markerats med *.

Indikatorart:

S1-S3=Signalartsvärde enligt Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering.

S1 = mindre bra signalart, S2 = bra signalart, S3 = mycket bra signalart.

H= Kärllväxter som, enligt Nordiska Ministerrådet (1999), vid riklig förekomst indikerar ögödslad mark och gott hävd tillstånd med lång kontinuitet.§

Arter som så vitt känt inte påträffats sedan 1900-talet har nedan markerats med ¹.

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Rödliste-kategori	Indikator-art
Lavar			
<i>Acrocordia gemmata</i>	grå vårtlav		S1
<i>Arthonia spadicea</i>	glansfläck		S2
<i>Arthonia vinosa</i>	rostfläck		S2
<i>Bacidia fraxinea</i>	slät lönnlav		S2
<i>Bacidia rosella</i>	rosa lundlav		S3
<i>Bacidia rubella</i>	lönnlav		S1
<i>Biatorella monasteriensis</i>	klosterlav	NT	
<i>Calicium adpersum</i>	gulpudrad spiklav		S3
<i>Caloplaca lucifuga</i>	skuggorangelav	NT	
<i>Cladonia parasitica</i>	dvärgbägarlav	NT	S3
<i>Cliostomum corrugatum</i>	gul dropplav	NT	S3
<i>Cyphelium tigillare</i>	ladlav	NT	S3
<i>Graphis scripta</i>	skriftlav		S1
<i>Gyalecta truncigena</i>	mörk kraterlav	NT	
<i>Lecanactis abietina</i>	gammelgranslav		S1
<i>Lecanographa amylacea</i>	gammelekslav	VU	
<i>Lecidea botryosa</i>	vedskivlav		S2
<i>Leptogium teretiusculum</i>	dvärgtufs		S2
<i>Lobaria pulmonaria</i>	lunglav	NT	
<i>Megalania grossa</i>	ädellav	NT	
<i>Phlyctis agelaea</i>	kraterlav		S3
<i>Ramalina baltica</i>	hjälmbrösklav	NT	
<i>Schismatomma decolerans</i>	grå skärelav		S3

<i>Schismatomma pericleum</i>	rosa skärelav	NT	S3
<i>Sphaerophorus globosus</i>	korallav		S3
<i>Xylographa parallela</i>	strecklav		
Mossor			
<i>Antitrichia curtipendula</i>	fällmossa		S2
<i>Bazzania trilobata</i>	stor revmossa		S3
<i>Homalothecium sericeum</i>	guldlockmossa		S1
<i>Leucobryum glaucum</i>	blåmossa		S1
<i>Nowellia curvifolia</i>	långfliksmossa		S2
<i>Ulota crispa</i>	krusig ulota		S1
Svampar			
<i>Collybia fusipes</i>	räfflad nagelskivling	NT	S3
<i>Fistulina hepatica</i>	oxtungssvamp	NT	S3
<i>Inonotus rheades</i>	rävticka		S2
<i>Phellinus pini</i>	tallticka	NT	S3
<i>Tyromyces fissilis</i>	apelticka	VU	
Kärlväxter			
<i>Agrimonia procera</i>	luktsmåborre		
<i>Ajuga pyramidalis</i>	blåsuga		H
<i>Anthemis arvensis</i>	åkerkulla	NT	
<i>Anthriscus caucalis</i>	taggkörvel ¹	VU*	
<i>Asperugo procumbens</i>	paddfot	NT	
<i>Blysmus rufus</i>	rödsäv	NT	H
<i>Briza media</i>	darrgräs		H
<i>Calla palustris</i>	missne		S2
<i>Cardamine bulbifera</i>	tandrot		S3
<i>Carex hartmanii</i>	hartmansstarr	VU	H
<i>Conium maculatum</i>	odört ¹		
<i>Crambe maritima</i>	strandkål		
<i>Cuscuta europaea ssp. halophyta</i>	strandsnärja		
<i>Cytisus scoparius</i>	harris		
<i>Dactylorhiza maculata</i>	Jungfru Marie nycklar		S1
<i>Dactylorhiza sambucina</i>	Adam och Eva		
<i>Danthonia decumbens</i>	knägräs		H
<i>Dianthus deltoides</i>	backnejlika		H
<i>Fraxinus excelsior</i>	ask	VU	
<i>Galium odoratum</i>	myska		S3
<i>Goodyera repens</i>	knärot		S2
<i>Hedera helix</i>	murgroña		S3
<i>Helianthemum nummularium</i>	solvända		H
<i>Hepatica nobilis</i>	blåsippa		S1
<i>Isatis tinctoria</i>	vejde		
<i>Lathyrus niger</i>	vippärt		S3
<i>Lepidium latifolium</i>	bitterkrassing		
<i>Limosella aquatica</i>	ävjebrodd		
<i>Listera cordata</i>	spindelblomster		S3
<i>Listera ovata</i>	tvåblad		S2
<i>Melanpyrum cristatum</i>	korskovall	NT	

<i>Myosotis laxa ssp. baltica</i>	strandförgätmigej		
<i>Pimpinella major</i>	stor bockrot ¹	NT	
<i>Platanthera bifolia</i>	nattviol		H
<i>Polygala vulgaris</i>	jungfrulin		H
<i>Primula veris</i>	gullviva		H
<i>Silene viscosa</i>	klibbglim		
<i>Taraxacum maculigerum</i>	fläckmaskros	NT	
<i>Taxus baccata</i>	idegran		S3
<i>Tilia cordata</i>	lind		S3
<i>Veronica longifolia ssp. maritima</i>	strandveronika		
<i>Viola canina</i>	ängsviol		H
Insekter			
<i>Cerylon deplanatum</i>	platt gångbagge	NT	
<i>Lasius fuliginosus</i>	blanksvart trämyra		
<i>Liocola marmorata</i>	brun guldbagge		
<i>Lucanus cervus</i>	ekoxe		
<i>Nothorhina punctata</i>	reliktböck	NT	
<i>Osmoderma eremita</i>	läderbagge	NT*	
<i>Parnassius apollo</i>	apollofjäril	NT	
<i>Saperda perforata</i>	grön aspvedböck	NT	
<i>Vespa crabro</i>	bålgeting		
Fiskar			
<i>Anguilla anguilla</i>	ål	CR	
<i>Gadus morhua</i>	torsk	EN	
Kräldjur			
<i>Coronella austriaca</i>	hasselsnok	VU	
Fåglar			
<i>Alca torda</i>	tordmule		
<i>Anas clypeata</i>	skedand		
<i>Anas strepera</i>	snatterand		
<i>Anthus petrosus</i>	skärpiplärka		
<i>Apus apus</i>	tornseglare	NT	
<i>Arenaria interpres</i>	roskarl	VU	
<i>Aythya marila</i>	bergand	VU	
<i>Bubu bubo</i>	berguv	NT	
<i>Caprimulgus europaeus</i>	nattskärre	VU	
<i>Carduelis flammea cabaret</i>	sydlig gråsiska		
<i>Cephus grylle</i>	tobisgrissla	NT	
<i>Columba oenas</i>	skogsduva		
<i>Dendrocopus minor</i>	mindre hackspett	NT	
<i>Dryocopus martius</i>	spillkråka		
<i>Ficedula parva</i>	mindre flugsnappare	NT	
<i>Haliaeetus albicilla</i>	havsrör	NT*	
<i>Jynx torquilla</i>	göktyta	NT	
<i>Lanius collurio</i>	törnskata		
<i>Larus argentatus</i>	gråtrut	NT	
<i>Larus fuscus</i>	silltrut	VU	

<i>Melanitta fusca</i>	svärta	NT	
<i>Pandion haliaetus</i>	fiskgjuse		
<i>Somateria mollissima</i>	ejder	NT	
<i>Stercorarius parasiticus</i>	kustlabb		
<i>Sterna albifrons</i>	småtärna	VU	
<i>Sterna caspia</i>	skräntärna	VU*	
<i>Sterna hirundo</i>	fisktärna		
<i>Sterna paradisaea</i>	silvertärna		
<i>Sterna sandvicensis</i>	kentsk tärna	VU	
<i>Tetrao tetrix</i>	orre		
<i>Tringa totanus</i>	rödbena		
Däggdjur			
<i>Halichoerus grypus</i>	gråsäl		
<i>Lutra lutra</i>	utter	VU*	

11. Referenslista

ArtDatabanken. Faktablad för rödlistade arter. www.artdata.slu.se

ArtDatabanken. 2010. Rödlistade arter i Sverige 2010.

Artportalen.se

Bimon.se

Edqvist, M. & Karlsson, T. (red.). 2007. Smålands flora. SBF-förlaget, Uppsala.

Fiskeriverket. 2006. Områden av riksintresse för yrkesfisket. Finfo 2006:1.

Havochvatten.se

Kalmar läns museum. 2003. Örapporter.

Kustlandet.com

Länsstyrelsen i Kalmar län. 1967. Angående bildande av naturreservat av Misterhults norra skärgård inom förutvarande Misterhults kommun numera Oskarshamns stad.

Länsstyrelsen i Kalmar län. 1973. Särskilt skydd för fågellivet inom vissa delar av Misterhults norra skärgårdsreservat, Oskarshamns kommun.

Länsstyrelsen i Kalmar län. 1978. Bildande av salskyddsområde.

Länsstyrelsen i Kalmar län. 1987. Ändring av länsstyrelsens beslut avseende föreskrift om vad allmänheten har att iaktta inom vissa naturreservat, Kalmar län.

Länsstyrelsen i Kalmar län. 1989. Friluftslivets riksintressen, Kalmar län.

Länsstyrelsen i Kalmar län. 1989. Naturvårdens riksintressen, Kalmar läns fastland.

Länsstyrelsen i Kalmar län. 1997. Natur i Östra Småland.

Länsstyrelsen i Kalmar län. 2003. Inventering av lek- och uppväxtområden för Kalmar läns kustbestånd av gädda och abborre 2002/2003. Meddelande 2003:19

Länsstyrelsen i Kalmar län. Ängs- och Betesmarksinventeringen 2002-2004.

Länsstyrelsen i Kalmar län. 2004. Skärgårdsmönster. Meddelande 2004:1

Länsstyrelsen i Kalmar län. 2005. Bevarandeplan för Natura 2000-området Misterhult.

Länsstyrelsen i Kalmar län. 2005. Havet och människan - miljösituationen i Kalmar läns kustvatten.

Länsstyrelsen i Kalmar län. 2007. Landsbygdsprogram 2007-2013.

Länsstyrelsen i Kalmar län. 2007. Åtgärdsprogram för Kalmar läns kustvatten.

Länsstyrelsen i Kalmar län. 2008. Häckfågelfaunan i östra Smålands ytterskärgård 1990 - 2008.

Länsstyrelsen i Kalmar län. Åtgärdsplaner för EU:s miljöstöd.

Länsstyrelsen i Västra Götalands län & Vänerens vattenvårdsförbund. 2007. Skötsel av fågelskär i Väneren - Skötselobjekt och skötselråd för Götene, Lidköpings och Mariestads kommun.

Marbipp.se

Naturvårdsverket. 1999. Bedömningsgrunder för miljö kvalitet. Kust och hav. Rapport 4914.

Naturvårdsverket. 2000. Sydsvenska lövskogar och andra lövbärande marker. Rapport 5081.

Naturvårdsverket. 2000. Kust- och skärgårdsområden i Sverige, bevarandestrategi. Rapport 5116.

Naturvårdsverket. 2005. Landmiljöer i kust och skärgård. Rapport 5482.

Naturvårdsverket. 2007. Skydd av marina miljöer med höga naturvärden. Rapport 5739.

Nordenskjöld, Carl-Erik. 1944. Morfologiska studier inom övergångsområdet mellan Kalmarlädden och Tjust. Lunds Universitet.

Nordiska Ministerrådet. 1999. Markanvändning och vegetation i nordiska odlingslandskap.

Nordiska Ministerrådet. 2001. Kustbiotoper i Norden. Hotade och representativa biotoper. TemaNord 2001:536.

Oskarshamns kommun, 2005. Arbetsmaterial. Översikt för kusten och skärgården i Oskarshamns kommun samt för Misterhults kust och skärgård.

Riksantikvarieämbetet. 2006. Inledande kulturhistoriska studier i Simpevarpsområdet. SKB.

Riksantikvarieämbetets fornlämningsregister.

Rühling, Å. 1997. Floran i Oskarshamns kommun. SBF-förlaget, Lund.

Skogsstyrelsen. 2006. Riktlinjer för hållbart skogsbruk i skogen vid kusten.

Skogsvårdsstyrelsen. 1975. Misterhults norra skärgårdsreservat, disposition- och skötselplan.

Skogsvårdsstyrelsen. Östra Götaland, 2005. Uppgifter från skogsvårdsstyrelsens nyckelbiotopsinventering.

Smalandskusten.se

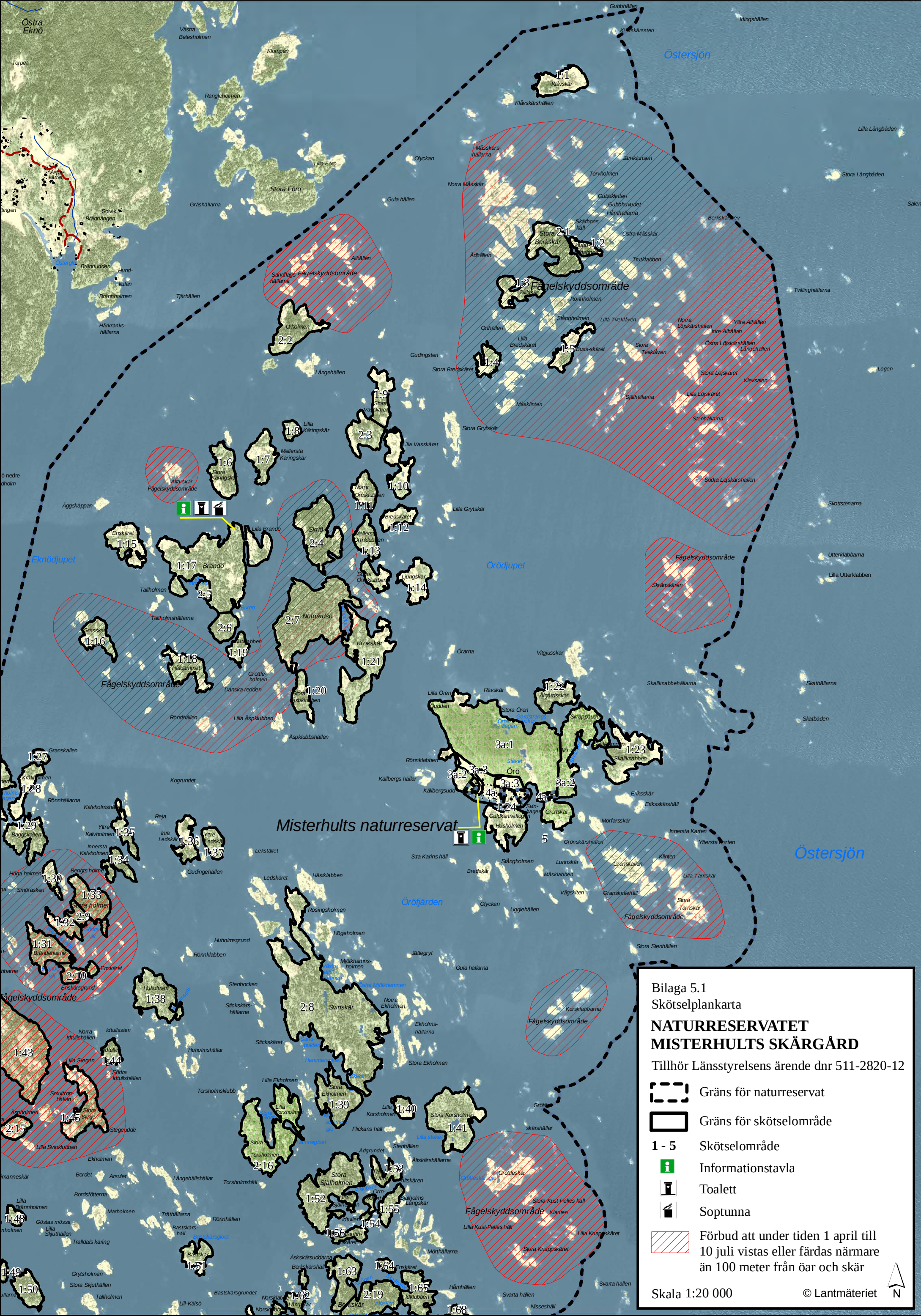
Smålands flora. Utdrag ur databas över rödlistade kärlväxter och kryptogamer.

Svensk Kärnbränslehantering AB. 2007. Rösebyggare i Misterhult.

Vattenportalen.se

Bilagor

5.1-4 Skötselplankartor

Bilaga 5.1
Skötselplankarta
**NATURRESERVATET
MISTERHULTS SKÄRGÅRD**
Tillhör Länsstyrelsens ärende dnr 511-2820-12

Gräns för naturreservat

Gräns för skötselområde

1 - 5 Skötselområde

Informationstavla

Toalett

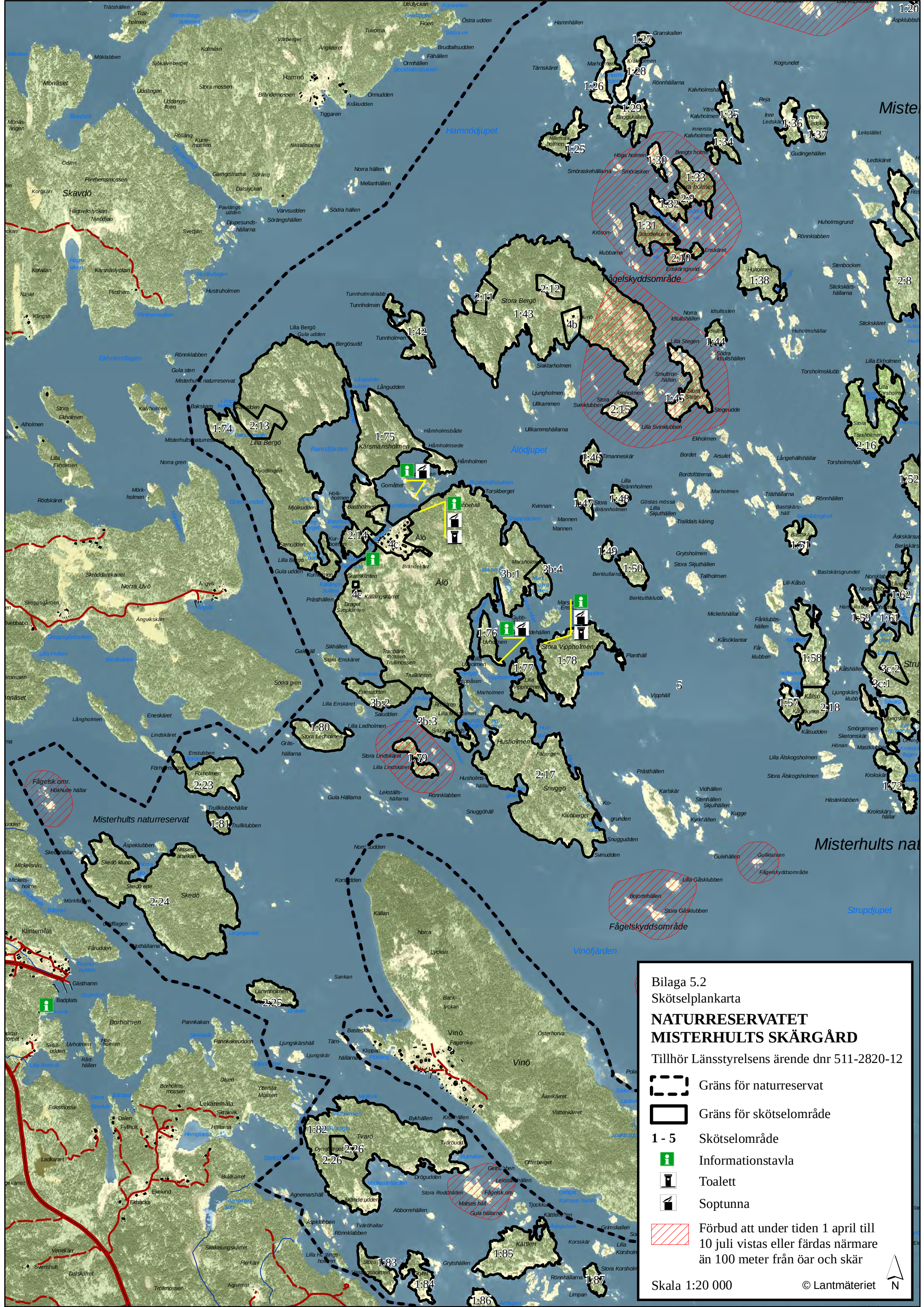
Soptunna

Förbud att under tiden 1 april till 10 juli vistas eller färdas närmare än 100 meter från öar och skär

Skala 1:20 000

© Lantmäteriet

Bilaga 5.2

Skötselplankarta

NATURRESERVATET MISTERHULTS SKÄRGÅRD

Tillhör Länsstyrelsens ärende dnr 511-2820-12

Gräns för naturreservat

Gräns för skötselområde

1 - 5

Skötselområde

Informationstavla

Toalett

Soptunna

Förbud att under tiden 1 april till
10 juli vistas eller färdas närmare
än 100 meter från öar och skär

Skala 1:20 000

© Lantmäteriet

Bilaga 5.3
Skötselplankarta
**NATURRESERVATET
MISTERHULTS SKÄRGÅRD**

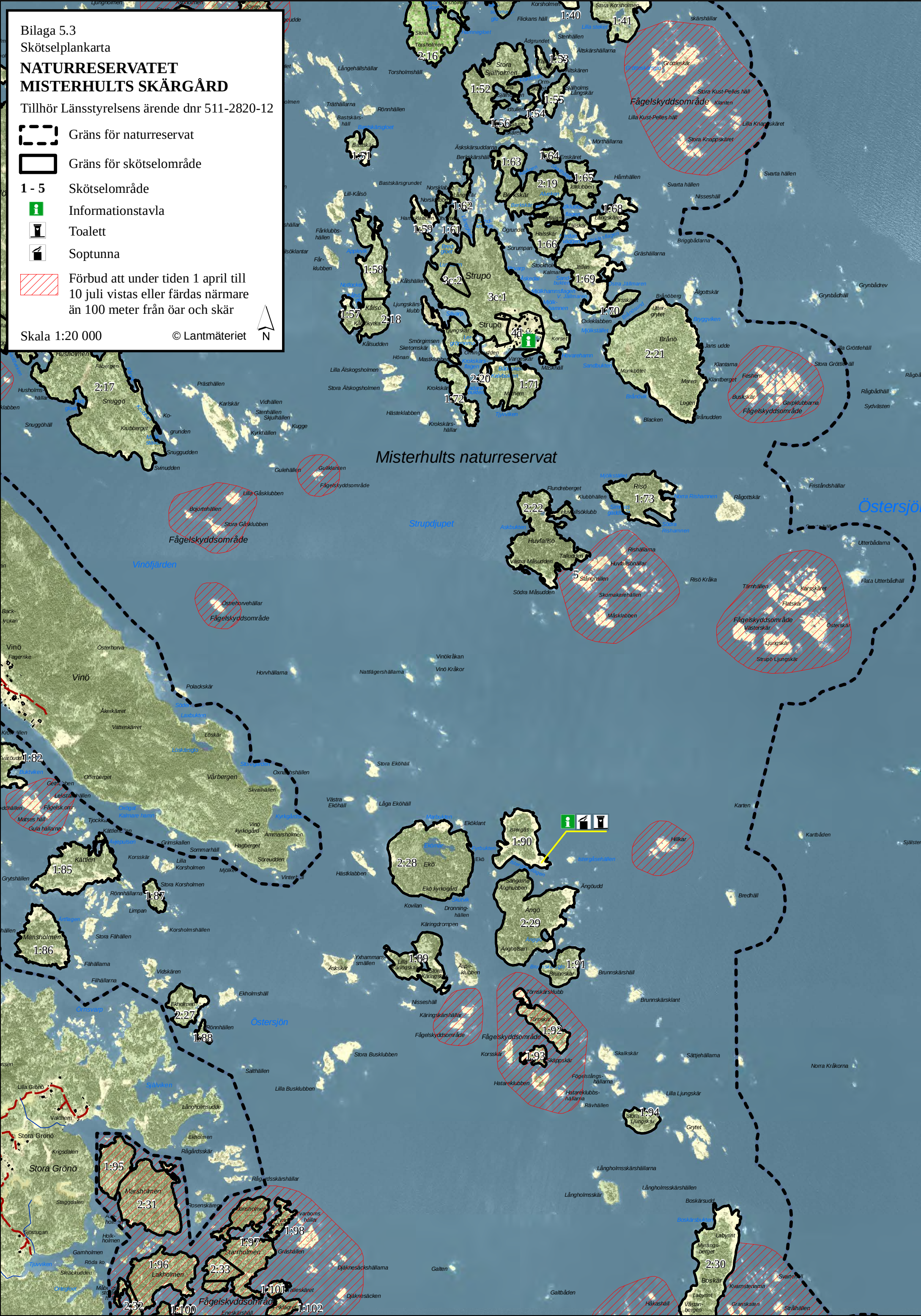
Tillhör Länsstyrelsens ärende dnr 511-2820-12

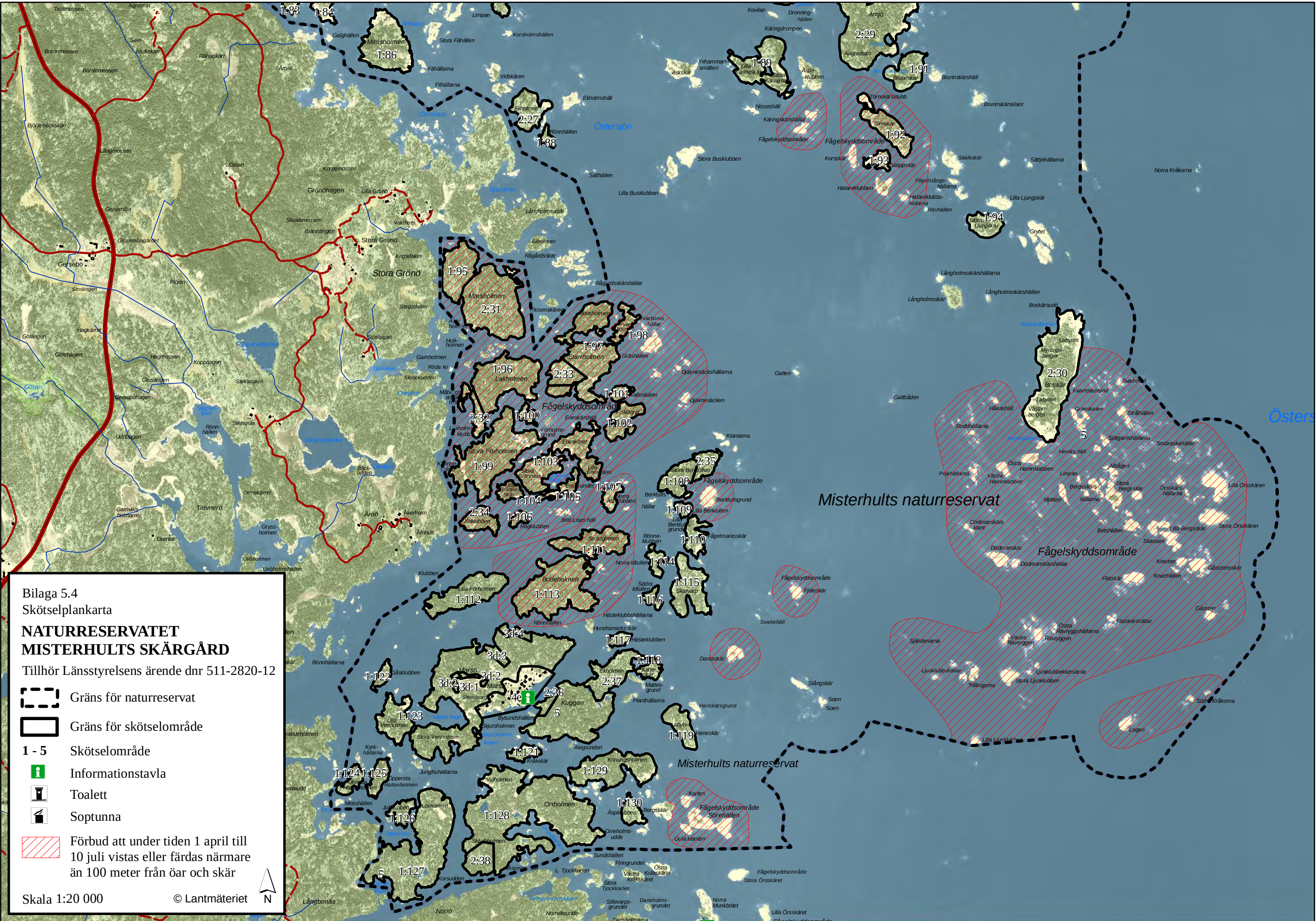
- Gräns för naturreservat
- Gräns för skötselområde
- 1 - 5

Skötselområde
- Informationstavla
- Toalett
- Soptunna
- Förbud att under tiden 1 april till 10 juli vistas eller färdas närmare än 100 meter från öar och skär

Skala 1:20 000

© Lantmäteriet

Bilaga 5.4

Skötselplankarta

NATURRESERVATET

MISTERHULTS SKÄRGÅRD

Tillhör Länsstyrelsens ärende dnr 511-2820-12

Gräns för naturreservat

Gräns för skötselområde

1 - 5 Skötselområde

Informationstavla

Toalett

Soptunna

Förbud att under tiden 1 april till 10 juli vistas eller färdas närmare än 100 meter från öar och skär

Skala 1:20 000

© Lantmäteriet